DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
May 19, 1995

THE LITHUANIAN WORLD – WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Vol. LXXXVI Kaina 50 c. PENKTADIENIS – FRIDAY, GEGUŽĖ – MAY 19, 1995 Nr. 97

Ozolas kalbėjo apie nepriklausomą Karaliaučių

Vilnius, gegužės 11 d. (LA) – Romualdas Ozolas, gegužės 10 d. grįžęs iš Berlyno politikų klubo susirinkimo, kuriame skaitė pranešimą apie Lietuvos kaimynus, teigė, kad ten niekas nesuabejojo teiginiu, jog Karaliaučiaus problema yra Antrojo Pasaulinio karo baigmės problema, sprendimai dėl šio krašto turi būti daromi tarptautiniu mastu, o norint „tvirtai ir aiškiai užbaigti Europos taikos procesą, Karaliaučiaus kraštas neturėtų priklausyti nei Vokietijai, nei Lenkijai, nei Rusijai. Palankiausias variantas būtų nepriklausomos ketvirtosios Baltijos respublikos atsiradimas ir plėtojimasis su aiškia integracija į Baltijos jūros regioną pagal tame regione besiklostančią bendrąją jurisdikciją".

Ozolo manymu, tokia pozicija būtų geras pamatas tolesnėms kalboms apie Lietuvos saugumą ir Karaliaučiaus ateitį, kurią palankiai vertintų ne tik Vokietija ar Lenkija, bet ir Karaliaučiaus gyventojai bei administracija.

Paprašytas pasvarstyti, kaip į tokią galimą Karaliaučiaus krašto raidą reaguotų Rusija, R. Ozolas sakė, kad pasaulio raidos tendencijos rodo, jog vyksta decentralizacija, imtinai ir Rusijos Federacijoje. Karas Čečėnijoje yra vienas aiškiausių bandymų centralizuoti Rusijos regionus, bet, R. Ozolo manymu, rezultatai bus priešingi. „Tai yra prielaida, bet esu tikras, kad Karaliaučiaus kraštas niekaip kitaip negali turėti santykių su Rusija, kaip tik tapdamas atskiru, nežinau kokio stiprumo, juridiniu subjektu". Gal tai bus federaciniai ryšiai, kaip nori Rusija, gal konfederaciniai (to nori Karaliaučiaus kraštas).

„Visa tai yra mūsų ir Europos reikalas", sakė Romualdas Ozolas. „Jei mes rodysime pakankamai aiškią poziciją, tai, matyt, galėsime daryti įtaką. Ir tik tada galėsime kalbėti apie realų šio krašto demilitarizavimą ir humanizavimą".

Neseniai vykusioje Lietuvos ir Lenkijos konferencijoje R. Ozolui susiklostęs įspūdis, kad dabartinėje sampratoje Vidurio Europa darosi Čekija, Vengrija, Lenkija, o Baltijos valstybės iškrinta iš vidurio Europos konteksto, ir tai automatiškai kelia daugybę problemų dėl jų integracijos į Vakarų Europą.

Ryšium su tuo Centro Sąjunga kreipėsi į prezidentą, siūlydama sukviesti Vidurio Europos konferenciją, kurioje dalyvautų šalys nuo Helsinkio iki Atėnų. (Paremiant JAV politologo Zbigniew Brzezinskio mintį, kad Ukraina atsilaikys, konferencijoje turėtų dalyvauti ir ji). Klausimų aptarimui daug: pozicijos dėl Europos Sąjungos ir NATO, turto grąžinimo ir kompensacijų, grėsmė branduolinių jėgainių palei buvusią Sovietų Sąjungos vakarinę sieną, migracija ir kiti klausimai.

Prezidentas Bill Clinton (vidury, arčiau dešinės) antradienį susitiko su JAV Kongreso demokratais tartis dėl JAV biudžeto svarstybų strategijos. Trečiadienį prezidentas Clinton pažadėjo pirmą kartą savo prezidentūroje pasinaudoti veto teise, jei respublikonai praves biudžetą, kuriame užtikrinamos lėšos kelių statybos ir kitoms politiškai naudingoms programoms, o sumažinamos lėšos švietimui, gamtos švarinimui ir apsaugai nuo nusikalstamumo. Respublikonų projekte taip pat numatoma trimis bilijonais dolerių sumažinti pagalbą užsienio šalims, jų tarpe ir Baltijos Vidurio bei Rytų Europos šalims.

JAV biudžeto mažinimas gali atsiliepti Baltijos šalims

Vašingtonas, gegužės 17 d. – JAV Kongresui mažinant JAV biudžetą, vykdant vadinamą „Kontraktą su Amerika" pagal kurį turi būti panaikintas biudžeto nuolat augantis deficitas, gali būti taip sumažinama JAV pagalba Baltijos ir Vidurio Europos šalims, kad ji liks nebereikšminga, praneša Jungtinis Amerikos Baltų Komitetas JBANC savo aplinkraštyje, kuriame prašo pabaltiečių pagalbos.

Numatyti JAV užsienio pagalbos mažinimai, kurie iš viso sieks apie 3 bilijonus dolerių, anot JBANC, yra grėsmingi Baltijos šalių laisvos rinkos ir demokratijos vystymuisi. Toks biudžeto mažinimas taip pat skatins ir toliau mažinti dėmesio skyrimą Vidurio Europos šalims. JBANC įspėja, kad būtina skubiai veikti, nes siūlomi biudžeto sumažinimai jau priimti JAV Atstovų rūmuose, tad būtina skubiai veikti, kad jie nebūtų priimti JAV Senate.

Jie jau yra svarstomi JAV Senate nuo ketvirtadienio gegužės 18 d. ir tęsis iki gegužės 23 d., tad būtina, kad JAV senatoriai, ypač pirmą kadenciją tarnaujantieji, būtų balsuotojų raginami remti senatoriaus Mitch McConnell pataisą, kad užsienio pagalba, numatyta „150" sąskaitoje, būtų sugrąžinta į 1995 metams numatytą lygį („Support Senator McConnell's efforts to restore foreign in the 150 account of the US budget to 1995 levels"). Paskambinusieji Kapitoliaus telefonu (202) 224-3121, bus sujungti su savo senatorium.

Lenkai neiškirs žydų iš kitų Lenkijos piliečių

Varšuva, gegužės 3 d. (LA) – Kai keli įtakingi JAV kongresmanai pareikalavo Rytų Europos valstybes grąžinti arba kompensuoti hitlerininkų pagrobtą bei komunistų nacionalizuotą žydų nuosavybę, Lenkijos spauda tuoj pat pateikė vyriausybės ir visuomenės reakciją į tuos reikalavimus. „Kompensavimas negali būti žydams palankesnis negu kitų tautybių buvusiems savininkams", „Tautiškumo kriterijaus taikymas reprivatizavimo procese yra neleistinas dalykas", „Negalima su žydų kilmės Lenkijos piliečiais elgtis geriau negu su lenkų kilmės Lenkijos piliečiais", vienas po kito nuskambėjo tokie ir panašūs atsakymai.

Kaip „Lietuvos aide" iš Varšuvos rašo Janina Jankevičienė, apskritai problema iškyla dar ir todėl, kad Lenkijoje iki šiol nepriimtas reprivatizavimo įstatymas. Šiuo atžvilgiu Lenkija atsilieka nuo visų Vidurio Europos šalių. Tiesa, vyriausybė žada artimiausiu metu pateikti Seimui įstatymo, numatančio kompensavimą čekiais (bonais), projektą. Tokius čekius gautų žmonės, iš kurių socialistinės Lenkijos valdžia penktame ir šeštame dešimtmečiuose „atėmė kokią nors nuosavybę, pažeisdama galiojusias nuostatas".

Pagal seniai Seimui įteiktus, bet vis dar nesvarstytus reprivatizavimo projektus nenumatomos jokios nuolaidos kurios nors tautybės žmonėms. Be to, reprivatizavimo įstatymas būtų taikomas tik fiziniams asmenims. Kur jie gyvena dabar – neturėtų vaidinti jokio vaidmens. Lemiamas veiksnys būtų Lenkijos pilietybė: ar fiziniai asmenys turėjo ją, kai buvo atimtas turtas, ir ar išlaikė iki šiol.

Kaip pranešė Privatizavimo departamentas, projekte yra nuoroda, kad jokios kompensacijos negalės tikėtis net ir Lenkijos piliečiai, jeigu karo audros nubloškė juos svetur ir jie nustojo domėtis Lenkijoje palikta nuosavybe. Tokį „apleistą turtą" teisėtai perėmusi valstybė.

Kadangi juridiniams asmenims (t.y., įmonėms ar organizacijoms) net neplanuojama grąžinti nuosavybės, tai ir gausaus prieš karą Lenkijos žydų bendruomenėms (tada jų buvo net 1,400) priklausiusio turto – fabrikų, žemės, pastatų – projektai nenumato nei atiduoti, nei kompensuoti. Religinių objektų žydai taip pat dar negali atgauti – nėra tokio įstatymo.

Nors Katalikų, Pravoslavų bei Liuteronų Banyčioms priklausiusio turto grąžinimo įstatymai jau priimti. Pasak spaudos, žydų bendruomenių religinės nuosavybės grąžinimo įstatymo projektas, galimas daiktas, gegužės mėnesį bus svarstomas Seime. Tuomet septynios Lenkijoje likusios žydų bendruomenės galėtų pretenduoti atgauti savo sinagogas (apie 200), kapines (beveik 1,020), įvairias prieglaudas ir kitus pastatus.

Visuomenės nuomonę dėl minėtojo Amerikos kongresmanų reikalavimo vaizdingai išdėstė savaitraščio „Lad" vyriausiasis redaktorius: „Nuosavybę įvairiuose užsieniuose praradome visi! Ne tik žydai! Tad kodėl dar grasinama nepriimti mūsų į jokias Vakarų struktūras, jeigu nesugrąžinsime jiems jų turto?!... Pamažu prieiname išvadą – stovėjome tarytum stoties perone, laukdami traukinio su amerikiečiais, o jis pravažiavo, net nestabtelėjęs, tolyn, į Rytus. Mes taip ir likome stovėti apstulbę su Amerikos vėliavomis rankose. Ir dar mums vis kartojama, kad nevalia erzinti Rusijos, kad reikia su ja skaitytis. O su mumus nereikia?!"

JAV ukrainiečiai prašo pabaltiečių paramos

Čikaga, gegužės 17 d. (Altas) – Amerikos Lietuvių Taryba gavo Ukrainiečių Tautinės Sąjungos pirmininko laišką iš Vašingtono, kuriame prašoma užtarimo dėl JAV paramos Ukrainai. Šiuo laišku ukrainiečiai atkreipia Jungtinio Amerikos Baltų Komiteto JBANC dėmesį į tai, kad per paskutiniuosius trejis metus JAV posovietiniai Ukrainai skyrė mažai lėšų ir tik humanitarinei bei žemės ūkio paramai. Laiške prašoma paremti prašymą JAV Kongresui, kad jis skirtų Ukrainai 300 milijonų dolerių paramą.

Gegužės 12 d. JBANC šiuo reikalu parašė laišką Senato lėšų skirstymo pakomitečio užsienio operacijoms pirmininkui senatoriui Mitch McConnell. Šiame laiške sakoma: „Rusija yra gavusi du bilijonus dolerių JAV paramos, tačiau ji ignoravo Amerikos susirūpinimą dėl Rusijos sprendimo parduoti Iranui branduolinius reaktorius bei perspėjimus dėl 25,000 civilių gyventojų iššudymo Čečėnijoje".

Laiške primenama: „JAV turėtų labiau remti savo draugus Rytų Europoje, stiprinti demokratijos ir laisvos rinkos pasiekimus kraštuose, kurie stengiasi vykdyti reformas. Siekdama stabilumo Europoje JAV turi žiūrėti ne vien į Rusiją, bet ir į kitas tautas".

Laiške JBANC taip pat prašo, kad 1996 metais Ukrainos reikalams būtų skirta 300 milijonų dolerių parama.

Užsienio lietuvių atstovai vyksta į Lietuvos Seimą

Čikaga, gegužės 17 d. (Altas) – Amerikos Lietuvių Tarybos, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, JAV Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvos vyčių atstovai buvo kviesti ir sutiko dalyvauti susitikime su Lietuvos Seimo nariais, kuris prasidės gegužės 28 d. Vilniuje, praneša Amerikos Lietuvių Taryba.

Vilniuje posėdžiaus dvi atskiros komisijos: prezidento suorganizuota pilietybės reikalų svarstymo komisija ir Seimo sudaryta komisija artimesniam bendradarbiavimui su užsienio lietuviais, įjungiant juos į ekonominį, politinį ir visuomeninį Lietuvos gyvenimą.

Šių dviejų komisijų posėdžiai vyks Seimo rūmuose nuo gegužės 28 d. iki birželio 2 d.

Amerikos Lietuvių Tarybai Seimo komisijoje atstovaus dr. Jonas Genys ir ALTo vicepirmininkas Vytautas Jokubaitis, o pilietybės komisijoje – dr. Jonas Genys.

Šiam suvažiavimui Vilniuje vadovauja Lietuvos Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas dr. Kazys Bobelis ir Žmogaus bei piliečio teisių ir tautybės reikalų komiteto narys Rimantas Markauskas.

Lietuva nori daugiau bendrauti su Vengrija

Vilnius, gegužės 17 d. (Elta) – Prezidentas Algirdas Brazauskas trečiadienį priėmė Vengrijos ambasadoriaus Lietuvai Gyorgy Krausz įgaliojimus. G. Krausz perdavė Algirdui Brazauskui Vengrijos prezidento Arpado Gencz linkėjimus Lietuvai sėkmės toliau įtvirtinant valstybės nepriklausomybę. Ambasadorius sakė, kad Vengrija rems Lietuvą jai integruojantis į Europos politines, ekonomines bei saugumo struktūras.

Algirdas Brazauskas padėkojo už Vengrijos prezidento sveikinimus ir pareiškė įsitikinimą, kad Lietuvos ir Vengrijos bendradarbiavimo klausimai galėtų būti aptarti aukščiausio lygio vizitų metu.

„Mūsų šalių likimas daug kuo panašus savo nelaimėmis", sakė Algirdas Brazauskas. „Šiandien mus vienija viltis, kad tampame panašūs savo grįžimu į Vakarų civilizacijos natūralią raidą. Aš tikiu, kad Lietuva ir Vengrija siekia gyventi saugioje ir vieningoje Europoje, nepadalytoje priešiškumo zonų, Europoje, kurioje tautų apsisprendimo valia ir tarptautinės teisės principai, o ne valstybių fizinis didumas ar geografinė padėtis lemia jų likimą. Šia prasme Euro-Atlantizmas yra pagrindinė Lietuvos užsienio politikos kryptis", pabrėžė Algirdas Brazauskas.

„Geopolitinė Lietuvos padėtis reikalauja mūsų ypatingo dėmesio regioniniam ir dvišaliam bendradarbiavimui", sakė Algirdas Brazauskas. „Turiningas Baltijos ir Vyšegrado grupės šalių, Lietuvos ir Vengrijos bendradarbiavimas politinėje teisinėje, ekonominėje ir gynybinėje srityse teikia mums puikias galimybes saugant taiką ir stabilumą Europoje, didinti mūsų šalių piliečių gerovę", pabrėžė Lietuvos prezidentas.

Centristai ir liberalai planuoja bendrą veiklą

Vilnius, gegužės 17 d. (Elta) – Lietuvos Centro Sąjungos ir Liberalų Partijos Įgaliotosios derybų grupės iki pirmojo būsimųjų Seimo rinkimų etapo rengs bendro partijų veikimo nuostatas, nutarta išplėstiniame šių politinių organizacijų posėdyje.

Centro Sąjunga ir Liberalų Partija, kurios nariai yra verslo žmonės, kels savuosius kandidatus į 1998 m. vyksiančius prezidento rinkimus, prieš dvi savaites spaudos konferencijoje patvirtino Egidijus Bičkauskas. Centro Sąjungos ir liberalų Partijos vadovai ne kartą sakė, kad vienas iš jų kandidatų bus Egidijus Bičkauskas, Centro Sąjungos pirmininkas ir Lietuvos Seimo pirmininko pavaduotojas.

Lietuvos prezidentas pasveikino popiežių

Vilnius, gegužės 17 d. (Elta) – Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas gegužės 17 d. nusiuntė sveikinimo telegramą popiežiui Jonui Pauliui II. Joje sakoma: „Jūsų Šventenybe, Šviesi septyniasdešimt penkerių metų sukaktis, šventasis Tėve, jautri kančiai ir skausmui Jūsų sielos atjauta spindesiu apgaubia kilnią Ganytojo misiją, skatina gėrio ir tiesos viltį. Šią dieną mes nuolat prisimename Jūsų istorinį vizitą į Lietuvą, palankiai besiklostančius Lietuvos ir Vatikano santykius. Tebejausdamas palaiminimą Lietuvos tautai ir atmindamas neužmirštamus susitikimus, tikiu didžiausia Jūsų Šventenybės dvasine dovana mums – malda ir tikėjimu, suartinančiu žmones, tautas ir valstybes".

LDDP skundžiasi, kad jie skriaudžiami savivaldybėse

Vilnius, gegužės 17 d. (Elta) – Lietuvos Demokratinės Darbo Partijos (LDDP) frakcijos Seime seniūnas Gediminas Kirkilas ir jo pirmasis pavaduotojas Justinas Karosas trečiadienį spaudos konferencijoje skundėsi, kad savivaldybių rinkimus laimėję konservatoriai bei kitos dešiniosios partijos skriaudžia LDDP atstovus savivaldybėse. „Mūsų partijos nariai neįtraukiami į savivaldybių tarybų komitetus, jie eliminuojami", sakė Gediminas Kirkilas.

Jis sakė tikėjęsis, jog rinkimus laimėjusios partijos elgsis garbingai su juos pralaimėjusiomis. Tačiau konservatoriai ir kitos partijos nesilaiko susitarimo, kad opozicija savivaldybėse turėtų tokias pat teises, kokios jai suteiktos Seime, pabrėžė LDDP frakcijos seniūnas.

Justinas Karosas sakė, kad LDDP siekė ir dabar siekia nepolitizuotų vyriausybės ir vietos savivaldos struktūrų sudėties. Šiose struktūrose, sakė jis, būtina derinti tarpusavio nuomones ir priimti sprendimus, kurie padėtų spręsti šalies ar jos atskirų regionų problemas. Justinas Karosas apgailestavo, kad nėra sutarimo tarp politinių partijų atstovų savivaldybėse.

Gedimino Kirkilo nuomone, dešiniosios partijos skiria savivaldybėse savus žmones, kad jie „padėtų pasirengti ir laimėti naujojo Seimo rinkimus". Jų tikslas, pasak LDDP pirmininko pavaduotojo ir frakcijos seniūno, yra ne pagerinti savivaldybių darbą, o sustiprinti savo pozicijas.

LDDP per kovo 25 dieną vykusius rinkimus savivaldybėse gavo apie penktadalį mandatų. Daugiausia jų gavo Konservatorių partija, kuriai vadovauja Vytautas Landsbergis ir 1991-1992 metais buvęs Ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius.

Pradėta ruoša Mažvydo Katekizmo jubiliejui

Vilnius, gegužės 16 d. (Elta) – Seimas patvirtino pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakties minėjimo komisiją, kuriai vadovaus ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius. Komisijoje yra 35 nariai – žinomi Lietuvos rašytojai, meno ir kultūros veikėjai, mokslininkai, kai kurių aukštųjų mokyklų rektoriai, Seimo nariai, ministrai, Prezidentūros darbuotojai.

Seimas įpareigojo komisiją iki šių metų birželio 1 d. parengti Pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakties minėjimo programą ir organizuoti šiai datai skirtus renginius šalyje ir užsienyje.

Pirmoji lietuviška knyga – Martyno Mažvydo „Katekizmas" – išleista 1547 m. sausio 1 d. Karaliaučiuje. Ši data įtraukta į UNESCO pažymimų jubiliejų kalendorių.

KALENDORIUS

Gegužės 19 d.: Celestinas, Prudencija, Alkuinas, Gilvinas, Taura. 1890 gimė kompozitorius. aktorius, visuomenininkas Antanas Vanagaitis.

Gegužės 20 d.: Šv. Bernardinas Sienietis, kunigas (1380-1444); Alfreda, Augmantė, Vygintė.

SPORTO APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

JAUNŲJŲ KREPŠININKŲ ŠVENTĖ...

ŠALFAS S-gos jauniausiųjų klasių krepšinio metinės pirmenybės įvyko Hamiltone, Ontario, 1995 m. balandžio 29-30 dienomis. Varžytasi penkiose berniukų ir vienoje mergaičių klasėje. Šiose varžybose nedalyvavo jaunių A klasės sportininkai, nes jų varžybos vyks didžiųjų metinių žaidynių metu, kartu su vyrų klasėmis Clevelande, š.m. gegužės 19-21 d. Į šias pirmenybes atvyko 33 komandos: Detroito „Kovo" — 3, Philadelphijos „Aro" — 1, Čikagos ASK „Lituanicos" — 3, Clevelando „Žaibo" — 4, Londono, Ont., „Kovo" — 2, Toronto „Aušros" — 7, Toronto „Vyčio" — 6 ir Hamiltono „Kovo" — 6. Viso 339 žaidėjai, jų tarpe 32 treneriai ir penkių klubų pirmininkai.

Šeštadienį varžybos vyko dviejų mokyklų šešiose salėse. Vakare, jaunučiams sportininkams susipažinimo vakaras, o, vyresniems, žuklautojų — medžiotojų klubo „Giedraičio" surengtas zuikių balius.

Sekmadienio rytą „Aušros Vartų" bažnyčioje vyko sportininkams pamaldos. Po jų, visose klasėse baigminės rungtynės. Jų metu buvo įterpta oficialioji pirmenybių atidarymo dalis, kurią pravedė organizacinio komiteto pirmininkas Marijus Gudinskas. Sportininkus sveikino Kazimieras Deksnys, KLB Hamiltono apylinkės valdybos pirmininkas ir ŠALFAS S-gos pirmininkas Audrius Šileika. Kunigas J. Liauba,O.F.M., pakviestas, ištraukė pirmuosius loterijoje laimėtojų bilietus. Pirmenybės buvo labai gerai suorganizuotos, už ką dera pagarba Hamiltono LSK „Kovo" darbuotojams. Pirmenybių organizacinį komitetą sudarė net 11 darbuotojų, vadovaujamų Marijaus Gudinsko, ir didžiulį organizacijos darbų krūvį atliko „Kovo" pirmininkas Arvydas Šeštokas. Būtina paminėti pirmenybėms puikiai paruoštą leidinį su išsamia informacija, varžybų lentelėmis ir skoningu sudėstymu.

Varžybinė dalis — laimėtojai:

Jaunių B klasėje dalyvavo 7 komandos. Baigmėje, Clevelando „Žaibas", nugalėjęs Hamiltono „Kovą" 58:47, tapo ŠALFAS S-gos meisteriu. „Žaibui" atstovavo 15 žaidėjų su treneriu Tadu Kijausku. Taškus pelnė: M. Chessman 14, D. Catanese 12, M. Brazytis 9, J. Zorich ir T. Bartkus po 8, M. Rukšėnas 4, J. Catanese 2, P. Taraška 1. Čikagos „Lituanica", laimėjusi prieš Toronto „Aušrą" 71:55, užėmė trečią vietą.

Jaunių C klasėje varžėsi 8 komandos. Baigmėje Toronto „Aušra", laimėjusi prieš Hamiltono „Kovą" (74:58), tapo meisteriu. „Aušrai" taškus pelnė: C. Dyer 33, J. Hurst 22, B. Kazragis 9, R. Rupf 8, T. Pranaitis 2, A. Janušonis, V. Ruslys, J. Wilkinson O. Treneriai: S. Ignatavičius ir R. Underys. Trečią vietą laimėjo Clevelando „Žaibas", nugalėjęs Londono „Kovą" (81:24).

Jaunučių D klasėje — 8 komandos. Toronto „Vytis", laimėjęs prieš „Aušros" bendraamžius (47:19), tapo meisteriais, o trečioje vietoje liko Clevelando „Žaibas" po pergalės prieš Hamiltono „Kovą" (28:21). „Vyčiui" taškus pelnė: C. Akelaitis 20, A. Zimnickas 14, A. Serrani ir D. Akelaitis po 4, J. Didžbalis 3, J.P. Stopay 2. Treneriai: T. Akelaitis ir J. Karpis.

Jaunučių E klasėje varžėsi 4 komandos. Hamiltono „Kovas" iškovojo meisterystę, nugalėdamas Clevelando „Žaibą" (26:22). Trečioje vietoje liko Toronto „Vytis", nugalėjusi Detroito „Kovą" (39:13). „Kovui" taškus pelnė: S. Lobodici 12, N. Lukošius ir M. Sean po 6, P. Snuolis 2. Iš viso komandoje žaidė 14 krepšininkų. Treneriai: V. Stukas ir J. Orvidas.

„Molekulių" (6-8 metų amž., 3 komandos) — meisteriu tapo Hamiltono „Kovo" mažieji, nugalėję Toronto „Vytį" (25:16) ir Detroito „Kovą" (43:17). Hamiltono „Kovo" komandoje žaidė net 23 krepšininkai; jiems vadovavo treneriai R. Antanaitis ir J. Orvidas. „Kovo" geriausias taškų medžiotojas buvo S. Panavas, pirmose rungtynėse surinkęs 13, antrose 17. „Vyčio" komandoje — 12 žaidėjų ir jiems vadovavo treneriai V. Radžiūnas ir E. Stravinskas. Detroito „Kovas" — 7 žaidėjai, treneris E. Kasputis.

Mergaičių C klasėje varžėsi trys komandos. Toronto „Vytis", baigmėje laimėjusios (34:30) prieš Hamiltono „Kovą", tapo meisterėmis. „Aušrai" teko tenkintis trečiąja vieta. „Vyčio" komandoje žaidė 13 krepšininkių; joms vadovavo A. Đuliūnas ir R. Kaknevičienė. Taškus pelnė: A. Juzėnaitė 27, V. Juzėnaitė 4 ir A. Valadkaitė 3.

Sig. K.

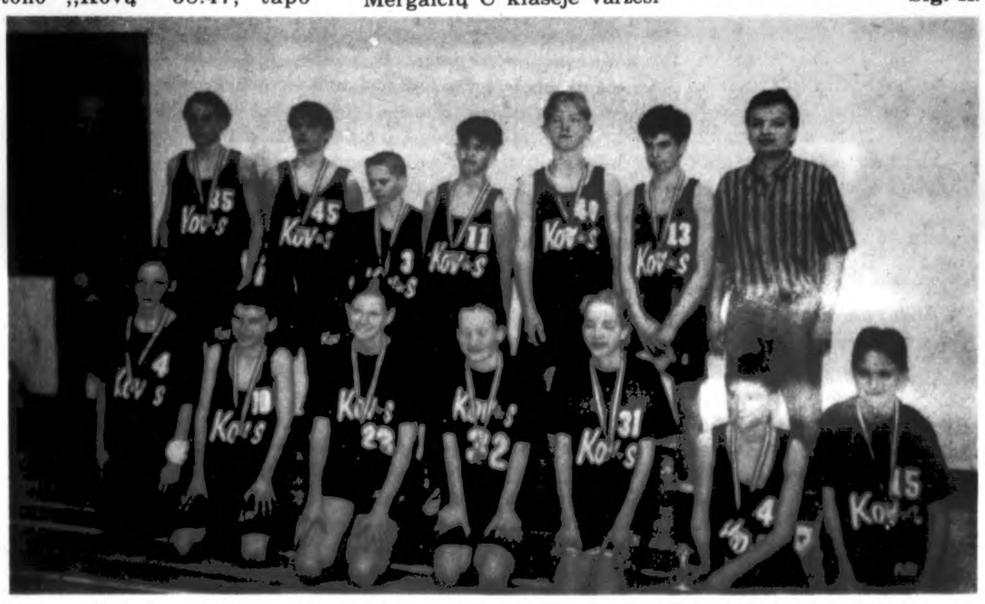

ŠALFAS s-gos jaunučių krepšinio pirmenybių, vykusių š.m. bal. 29-30 d. Hamiltone, Ont., jaunių C kl. II vietą laimėjusi Hamiltono „Kovo" komanda. Iš k. klūpo — S. Cockman, A. Pargauskas, Kristina Murphy, S. Panavaitė, K. Lukošiūtė, A. Labodici, L. Gudinskas. Stovi — R. Kybartas — treneris, D. Jenkin, A. Vidmontas, A. Repšys, P. Kalvaitis, L. Žilvytis, C. McIntosh, A. Šeštokas — treneris ir „Kovo" pirmininkas.

Nuotr. **Sig. Krašausko**

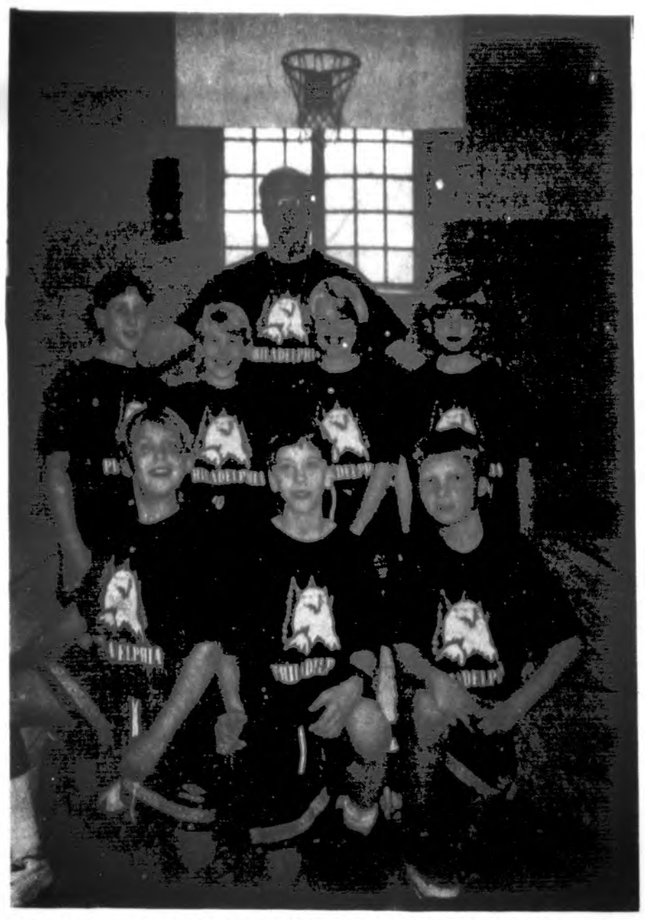

„Aras" — nauja jaunučių krepšinio komanda Philadelphijoje. Iš k.: I eil. — G. Stirbys, R. Gulbinas ir A. Gedeika. II eil. — A. Kasinskas, R. Bagdanavičiūtė, D. Maciūnaitė ir P. Naujokaitis. III eil. — treneris ir vadovas Rimas Gulbinas.

AR PHILADELPHIJOS „ARAS" JAU NAUJAS MŪSŲ SPORTO KLUBAS?

Dar ne, bet pradžia jau yra. Belankant draugus Philadelphijoje, teko dalyvauti jaunučių krepšinio treniruotėje. Treneris Rimas Gulbinas, su švilpuku rankoje, aiškino būriui mažiukų apie metimą, driblingavimą, pasuotes. Ne visi atidžiai klausėsi, nes sportinė drausmė ir krepšinio technika jiems buvo nauji ir svetimi dalykai. Stebėjausi trenerio kantrybe ir žiniomis. Pasirodo, jis jaunystėje buvo neblogas krepšininkas, o dabar tik video juostoje pažiūrėjo, kaip su tokiais dirbti ir juos mokyti.

O viso to pradžia yra, kai tas treneris, paskaitęs „Draugo" sporto skyrių, su draugais kalbėjo ir stebėjosi kad į Hamiltono jaunučių krepšinio varžybas suvažiuos net 36 komandos, ten pat žaidę jų vaikai nugirdo ir paklausė, kodėl jie negali ten dalyvauti, juk ir jie gerai žaidžia...

Reikėjo tik keletos telefono skambučių. Tuoj atsirado būrys berniukų ir dvi mergaitės ir jau pilna komanda.

Per keletą dienų buvo sutvarkyta registracija ŠALFAS s-goje, Hamiltono varžyboms užsakytos uniformos ir parinktas komandai pavadinimas „Aras". Entuziazmo buvo daugiau negu reikėjo — juk vaikams toks įvykis pirmas gyvenime, o tėvams proga pamatyti senus draugus.

Hamiltone įspūdis buvo didžiulis: puikios krepšinio salės, gera organizacija, daugybė vaikų ir naujų pažinčių. Pirma pamoka prieš Toronto „Aušrą". Pralaimėta 38:18, bet antrose rungtynėse prieš Clevelando „Žaibą", įsidrąsinę jau kovojo lygiai ir pralaimėjo tik 19:17. Per abi rungtynes geriausiai sužaidė Rimukas Gulbinas, surinkęs net 24 taškus.

Grįžo visi patenkinti ir su viltimi dalyvauti sekančių metų varžybose, o gal dar anksčiau parungtyniauti su kaimynų komandomis iš Baltimorės ar New Yorko.

Kol kas dar oficialaus klubo nėra, valdyba neišrinkta, tik glėbys entuziazmo. Viską tvarko ir tempia Rimas ir Audronė Gulbinai, Vytas ir Alė Maciūnai, Vytas ir Laima Bagdonavičiai.

Belieka tikėtis ir linkėti, kad netolimoje ateityje Philadelphijos „Aras" pasidarys oficialus klubas su keliomis krepšinio ir tinklinio komandomis, o gal net ir su kitų sporto šakų sekcijomis.

V.G.

EDVINĄ ARKUŠAUSKĄ LYDĖJO NESĖKMĖ

Edvinas Arkušauskas ir šiemet dalyvavo žiedinėse automobilių lenktynėse, š.m. balandžio 23 d. vykusiose Raceway parke, esančiame prie 130 ir Ashland gatvių, Calumet Park, IL.

Užduotis — pravažiuoti 200 ratų. Pradžia buvo graži. Pastebimas buvo Edvino susikaupimas, puikus jo vairavimo stilius. Po starto tolygiai, maždaug vienodai, jo vairuojamas „California Super Service" automobilis buvo pirmajame dešimtuke. Tačiau, lenktynėms įpusėjus, teko iš rungties pasitraukti — iš radiatoriaus pradėjo varvėti skystis.

Sunku ieškoti klaidų ar kaltininkų. Apmaudu, kad ne viskas priklauso nuo vairuotojo. Sponsorius — „California Super Service" savininkas Algis Žukas taip pat nesitikėjo tokios lenktynių baigties. Belieka kruopščiai peržiūrėti filmuotą medžiagą, pasidžiaugti tikrai puikia pradžia ir ateinančioms lenktynėms ruošti automobilį jau dabar.

Edvinui entuziazmo ir ryžto, regis, tikrai netrūksta. Linkime jam sėkmės ir pažadėkime vėl atvykti, gal net didesniu būriu čia esančių lietuvių.

R.J.

PAGERBTAS MODESTAS PAULAUSKAS

Modestas Paulauskas, buvęs garsus krepšininkas, olimpinis čempionas, atšventė savo 50 metų amžiaus sukaktį. Jis pasėjo Muencheno olimpiadoje 1972 m., kai jo vadovaujama Sovietų S-gos rinktinė baigmės rungtynėse, likus 3 sekundėms iki rungtynių pabaigos, išplėšė pergalę prieš JAV rinktinę 51:50. Tai buvo dramatiška olimpinių žaidynių baigmė ir nebelinksmas medalių įteikimas. Amerikiečiai nedalyvavo ir jie sidabro medalių iki šiol neatsiėmė. Paulauskas sako, kad kažkoks „kirminukas" vistiek graužė. Smagiau, kai rungtynės pasibaigia aikštelėje ir nepersikelia į užkulisius, laikraščius. Nuo 1936 m., kai krepšinis buvo įtrauktas į olimpinių žaidynių programą, iki 1972 m. Muencheno olimpiados, JAV buvo laimėjusios aukso medalius 7 kartus, o 1972 m. pirmą kartą juos laimėjo Sovietų S-gos komanda, kurios kapitonu buvo Modestas Paulauskas. (Kiek prisimenama, rungtynės buvo baigtos JAV naudai, bet kilus ginčui, įvyko 3 sekundžių pratęsimas. Taiklus iš tolo metimas nulėmė sovietų laimėjimą).

Apie Modestą Paulauską dabartinis Kauno „Laveros" (LKL) vyr. treneris Henrikas Giedraitis, kuris 12 metų buvo Kauno „Žalgirio" komandos kapitonu, o iš jų 10 metų kartu žaidė su Paulausku, atsiliepia: „Žaidėjas, kuris nežinojo ką reiškia taupyti jėgas. Jis buvo kovotojas iki kaulų smegenų. Jam nebuvo nepagaunamų kamuolių, suprasdavo kitus iš pusės žvilgsnio. Jis puikiai atsidengdavo ir įmesdavo iš neįtikėtinų padėčių. Jo ūgio (194 cm) tiems laikams visiškai pakako jaustis karaliumi po krepšiu. Jis buvo labai stiprus ir šoklus. Mėgo ir mokėjo ne tik pats rinkti taškus, bet ir kitiems kamuolį perduoti. Jis buvo vadovas. Žaidėjas kaip Paulauskas ir šiandien praverstų Lietuvos rinktinei per Europos čempionatą Atėnuose. Jis ją tik sustiprintų..." Iš didžiojo krepšinio Modestas Paulauskas buvo išlydėtas 1977 metais. Po to jį sekė ne vienas nusivylimas gyvenime, — sveikatos bei šeimos reikaluose. Šiuo metu jis darbuojasi Joniškyje. Treniruoja vaikus ir „Žemgalos" vyrų komandą, yra Joniškio sporto mokyklos direktoriumi. Darbu patenkintas. Jo 50-tojo gimtadienio proga Joniškio sporto klubo „Siekis" iniciatyva Kauno sporto halėje jo garbei buvo surengta šventė, — krepšinio turnyras, kuriame žaidė ir Modestas Paulauskas, atstovaudamas Lietuvos veteranų rinktinei prieš Latvijos veteranus. Šioje šventėje labai derinosi LKL pirmaujančių komandų „Žalgirio" ir „Atleto" rungtynės. Modestas susilaukė daug sveikinimų, net iš prez. A. Brazausko, o namo (Joniškin) išvyko dovanotu „Ford-Scorpio" automobiliu.

Sig. K.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $95.00. Foreign countries $110.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	$95.00	$55.00	$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$110.00	$60.00	$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$55.00	$40.00	$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$60.00	$45.00	$35.00
Užsakant į Lietuvą			
(Air cargo)	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida	$55.00		
Užsakant į užsienį			
oro paštu	$500.00	$250.000	
Tik šeštadienio laida	$160.00	$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė
Administratorius Pijus Stončius
Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

ŠALFASS-gos metinio suvažiavimo Clevelande metu mintimis dalinasi veteranai, buvę Čikagos „Neries" klubo pirmininkai. Iš k. — Aleksas Lauraitis ir Zigmas Žiupsnys.

Nuotr. **Sig. Krašausko**

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimui** (kalbėt angliškai) **tel. 708-422-8260**

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p.-7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p. trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v.p.p., penkt. ir šeštd. 9 v.r.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba **(312) 489-4441**
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2609
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais **tel. 708-834-1120**

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v., antr. 9 v.r. - 12, ketvd. 12 - 4 v. p.p., penktd. 12 - 6 v.v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

Dr. RAIMUNDAS RUGINIS
Chiropraktinis gydymas nuo nugaros, kaklo ir galvos skausmų
1025 Ogden Ave.
Lisle, IL 60532
Tel. 708-963-1410

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šeštd. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

ATOMINĖ ENERGIJA — IGNALINA

E. RINGUS

Žmogaus civilizacijos istorijoje keli atradimai lėmė jos pažangą: rato naudojimas, metaliniai ginklai, elektra ir atomo suskaldymas. Visi tie atradimai pagerino gyvenimo sąlygas, bet ir privedė prie žiauresnio vienas kito naikinimo. Planetos gyvenimas be elektros jau neįmanomas, todėl jos gamybai ieškoma geriausių priemonių: vandens kriokliai, anglis, dujos ir pagaliau atominė energija. Jeigu ne Ignalinos atominė elektros stotis, ši tema mums nebūtų taip aktuali. Tačiau ji yra aktuali, nes Ignalinos reaktorius yra Černobylio kopija. Černobylio reaktorius sprogo lygiai prieš devynerius metus, sukeldamas visą pasaulį ant kojų ir privertęs iš naujo peržiūrėti atominės energijos naudojimą. Sovietų mokslininkai, pagaminę atominę bombą, pastebėjo, kad gamybos eigoje, skaldant urano atomą, gaunasi aukšta temperatūra, kuri galėtų būti panaudota šildyti vandenį (garą), o tas suktų turbinas ir gamintų elektros srovę. Pirmąją atominę jėgainę jie išbandė 1950 m. Po to prasidėjo atominių stočių statymas visoje planetoje. Pirminį entuziazmą netrukus atšaldė įvairios avarijos ir kurį laiką statyba sulėtėjo. Vakarų valstybės avarijų turėjo mažiau, nes vartojo geresnę techniką ir, be to, dėl gyventojų neigiamos reakcijos. Sovietai beveik nesustabdomai ėjo pirmyn, nes vienu laikotarpiu alyvos kainos pakilo ir jiems atsirado gera proga alyvą parduoti Vakarams už aukštą kainą. Į gyvybių nuostolius sovietai niekad dėmesio nekreipė, o gyventojų reakcijos nebuvo, nes avarijos buvo „valstybinė paslaptis". Dėl tų priežasčių Sov. Sąjunga turėjo daugiausia atominių jėgainių. Viena jų pastatyta ir Lietuvoje prie Dūkšto ežero. Ji priklausė RBMK kategorijai, kaip ir Černobylio 4-tas reaktorius. Ignalinos stotis turėjo būti moderniausia ir ekonomiškiausia. Buvo užprojektuota ir pradėta statyti dar dvi panašios jėgainės. Laimei, atėjo „perestroika", Černobylio katastrofa ir skyrybos su Maskva.

Kadangi panaši katastrofa gali įvykti Lietuvoje, verta, bent paviršutiniškai, susipažinti su jos eiga ir pasekomis. Pagal sovietų pranešimus, katastrofa įvyko tik todėl, kad jie bandė patikrinti, kas atsitiktų, jeigu trumpam laikui būtų išjungta elektros srovė. Tačiau atominių stočių veikimas priklauso nuo preciziško visų komponentų darbo. Prie tokios katastrofos gal būtų neprieita, jeigu visi įrengimai būtų veikę tiksliai. Tačiau taip nebuvo. Struktūros trūkumai ir personalo nepatyrimas privedė prie pavojingiausio taško, prie paties reaktoriaus sprogimo, pirmo tokio atominės energijos istorijoje.

Atominių stočių struktūra

Į kevalą — su storomis betoninėmis sienomis grafitinį korį talpinami ploni vamzdeliai, į kuriuos yra dedamos urano kapsulės. Uranas 335 yra nepastovus ir, bebombarduojant neutronais, jo skilimas yra dar pagreitintas, gaminant aukštą temperatūrą, kuri šildo iki virimo vandenį, tekantį ilgais vamzdeliais. Pagaminti garai, kaip ir kitose elektros stotyse, suka turbinas. Galutinis produktas — elektros srovė. Vienas svaras urano pagamina šilumos tiek, kiek gaunama, sudeginus 1,500 tonų anglies. Per Černobylio eksperimentą prarasta elektros srovė sumažino šaldomo vandens tiekimą į reaktorių. Dėl to temperatūra pakilo iki kelių tūkstančių laipsnių, sutirpindama vidaus įrengimus. Atomų skilimo pusiausvyra buvo prarasta. Įvykęs sprogimas su didžiausia jėga trenkė į metalinę reaktoriaus uždangą, kuri pralaužė stogą. Degančio grafito gabalai, ištrūkę į paviršių, sukėlė net 30 mažų gaisrų ant pastato stogo ir aplinkoje. Į atmosferą išmestas radioktyvių elementų — izotopų debesis su milijonais rentgenų pajėgos. Vietiniai darbininkai, ypač gaisrininkai, gavo dideles dozes radiacijos, nuo kurios 34 gaisrininkai prarado gyvybę.

Radiacija yra visur: atmosferoje (kosminiai spinduliai), žemėje (radon), tik labai žemos kokybės. Suskaldęs atomą, žmogus pastatė save į naują pavojų, nes atsirado trys naujos radiacijos formos. Černobylio sprogimas išleido į atmosferą visas tris radiacijos formas, veikiančias į visus gyvus organizmus — miškus, gėles, žolę, gyvulius, paukščius. Nuo radiacijos nukentėjo pirmiausia visi dirbusieji prie jos likvidavimo (600,000) ir milijonai piliečių buvusioje Sov. Sąjungoje bei kituose Europos kraštuose. 40 ha pušynas netoli Černobylio parudavo po kelių dienų, gėlės nuvyto, žolė nudžiūvo, palikti šunys ir katės turėjo būti sunaikinti, kad apsaugotų nuo tolimesnių kančių. Radiacijos aukų būtų buvę daug daugiau, jeigu, nors ir pavėluotai, nebūtų pravesta gyventojų evakuacija iš Černobylio, Pripetės miesto ir poros šimtų kaimų, iš viso 135,000 žmonių. 30 km aplink Černobylį buvo nustatyta užnuodyta zona, nes radiacija dar tiek aukšta, kad bus pavojinga ilgą laikotarpį. Abiejuose miestuose dar negreit žmonės galės gyventi, nes kai kurie elementai leidžia radiaciją tūkstančius metų. Reikėjo sunaikinti tūkstančius raguočių, avių, kiaulių ir t.t.

Didžiausia tragedija buvo tai, kad Černobylio jėgainės sprogimas buvo laikomas paslaptyje. Daugelis gaisrų gesintojų nežinojo radiacijos lygio. Nežinojo ir visi kiti darbininkai, net medicinos personalas, paprastai dėl radiaciją matuojančių instrumentų trūkumo, dėl kaukių stokos, kurios turėjo sumažinti plaučių sužeidimus. Jokios apsaugos neturėjo ir tūkstančiai kareivių, atvežti gatvių plauti, namus griauti, jau nekalbant apie paprastus piliečius. Sovietai tokiai katastrofai visiškai nebuvo pasiruošę. Vietiniai gyventojai apie pavojų sužinojo, tik išgirdę radijo transliacijas iš Vokietijos. Bet kiek tokių buvo? Gyventojai nebuvo įspėti, kaip jie galėtų sumažinti radiacijos dozę: pasiliekant uždarose patalpose, nenaudojant atvežtų vaisių ir daržovių, negeriant vandens iš atvirų šulinių, negeriant šviežio pieno. Užuot to, vaikai žaidė aikštėse, ėjo į mokyklas, moterys tvarkė savo daržus, gamtos mėgėjai gulėjo pliažuose ir stebėjosi, kodėl tą šeštadienį jų oda nudegė per stebėtinai trumpą laiką. Kijevo dulkėtose gatvėse komunistai repetavo gegužės pirmos minėjimo paradus, įkvėpdami radioaktyvius elementus. Tik po poros dienų pradėta dalinti vaikams ir kai kuriems suaugusiems jodo turinčias tabletes, kad apsaugotų skydinę liauką, kuri greit absorbuoja „iradijuotą" jodą ir vėliau prisideda prie vėžio išsivystymo toje liaukoje. Tuo tarpu iš vis dar tebedegančio reaktoriaus į atmosferą išmesta radioaktyvi medžiaga nemažėjo ir žudė aplinką. Pavojui galas padarytas tik po 10 dienų, kai virš reaktoriaus buvo numesti milijonai tonų cemento, molio, boro ir kitokių cheminių medžiagų, taip, kad susidariusi milžiniška krūva, dabar vadinama „sarkofagu". Neutralizavus radiaciją, likusieji reaktoriai veikia ir toliau. Europa baiminasi, kad panašaus likimo sulauks ir užsilikusieji reaktoriai, ir siūlo Ukrainai juos sustabdyti. Bet, kaip ir Lietuva, ji nenori nustoti elektros energijos, nes šis gamybos metodas, nors ir pavojingas, yra pigiausias.

Reikia tikėtis, kad Lietuva yra pasiruošusi ir paruošusi savo gyventojus panašios į Černobylio katastrofos atvejui. Savo pajėgomis likviduoti šią milžinišką tragediją Lietuvai būtų neįmanoma.

Naujausi duomenys

Septyni tūkstančiai asmenų, dalyvavusių Černobylio jėgainės likvidavime, mirė ar nusižudė, 30,000 invalidų. Pusė milijono vis dar gyvena užterštoje teritorijoje, milijonai nukentės nuo genetinių sutrikimų, nuo vėžio ligų. Nėra garantijų, kad „sarkofagas" bus saugus, nes ten dar liko 90 nuošimčių urano ir plutonijaus, kurio radiacija tęsis keliasdešimt tūkstančių metų.

Scena iš Bizet operos „Perlų žvejai", statytos gegužės 14 d. Morton mokyklos auditorijoje, Čikagoje. Priekyje — solistai, atlikę pagrindines partijas (iš kairės Liudas Norvaišas, Ramutė Tumuliauskaitė, Bronius Tamašauskas ir Arvydas Markauskas). Čikagos ir apylinkių publika juos dar kartą galės girdėti šį sekmadienį Jaunimo centre.

Nuotr. **Jono Tamulaičio**

LIUTERONAI ATGAVO SAVO MALDOS NAMUS

Mažeikių evangelikų liuteronų bendruomenės nariai, po beveik penkių dešimtmečių įžengę į buvusios bažnyčios pastatą, buvusį paversta gaisrine, krito ant žemės ir su ašaromis bučiavo išniekintą šventąją vietą. Lidija Šprunkienė, Alida Giedrienė sakė, kad šioje bažnyčioje meldėsi jų tėvų tėvai, jos ir pačios vaikystėje lankė kaštonais apsuptą pastatą, statytą 1914 m.

Bendruomenei grąžinta tik salė — 60 kvadratinių metrų patalpa antrame gaisrinės aukšte. Gaisrininkai joje buvo įrengę biliardinę ir neskubėjo grąžinti tikintiesiems. Tik apsilankius vidaus reikalų ministrui, bendruomenės atstovai pagaliau buvo įleisti į gaisrinės salę. Rajono priešgaisrinės tarnybos viršininkas Romualdas Barauskas tvirtino neturėjęs jokių nurodymų.

Evangelikų liuteronų bendruomenė Mažeikiuose įregistruota 1994 m., tačiau tikintieji parapijos turto grąžinimu pradėjo rūpintis nuo Nepriklausomybės atkūrimo. Net keletą kartų komiteto nariai kreipėsi į vyriausybę, kitas instancijas, ieškojo archyvuose dokumentų. Vidaus reikalų ministerijos archyvų poste buvo rasta duomenų, jog „1919.10.22 Mažeikių liuteronų bažnyčia prižiūrima pačių liuteronų kuopelės".

Pakeitę salės užraktus, tikintieji pradėjo remontą. Mažeikių urėdas suolams ir altoriui skyrė lentų.

(LR, 05.03)

Danutė Bindokienė

Prasideda Babelio bokšto atstatymas

Senajame Testamente aprašomas skirtingų kalbų atsiradimo epizodas: Dievas, norėdamas sustabdyti Babelio bokšto statybą, sumaišė statytojų kalbas. Jie vienas su kitu negalėjo susišnekėti, darbas iširo, o jie ilgainiui išsisklaidė po pasaulį. Dabar galima sakyti, kad Babelio bokšto statyba buvo tik laikinai pertraukta — iki dvidešimtojo amžiaus pabaigos. Ji jau galėtų vykti toliau, jeigu žmonija tik panorėtų, nes „nesusišnekėjimo" problema baigia išnykti.

Šv. Rašte nepasakyta, kokia kalba anuomet kalbėjo tie bokšto statytojai, bet šiuo metu bendrine pasaulio kalba darosi angliškoji. Manoma, kad maždaug vienas milijardas žmonių daugiau ar mažiau vartoja anglų kalbą, o trim iš keturių angliškai kalbančiųjų ta kalba nėra gimtoji. Maždaug trys ketvirčiai viso pasaulinio susirašinėjimo atliekama anglų kalba ir bent keturi penktadaliai visos svarbiosios informacijos paruošta angliškai.

Kalbas paprastai aptariame kaip bet kokią kitą būtybę: jos yra gyvos arba mirusios. Dabar galima pridurti, kad pasaulio kalbos yra dirbtiniu būdu marinamos, svetimybių antplūdžio dusinamos. Kalbininkai baiminasi, kad iš 6,000 mūsų Žemės gyvųjų kalbų ateinančio šimtmečio tėkmėje pavojus išnykti gresia bent 95 proc., jeigu dabartinė linkmė bus tęsiama. Tarp 20 ir 50 proc. gyvųjų kalbų jau nebemoka mokyklose ir jų nemoka jaunesnės kartos (tarp jų yra 149 iš 187 senųjų vietinių gyventojų kalbų Šiaurės Amerikoje). Iš viso Pietų ir Šiaurės Amerikoje tebekalbama maždaug 900 kalbų, Europoje ir Vidurio Rytuose — 275, Afrikoje — 1,900, o Azijoje ir Ramiojo vandenyno salynuose — apie 3,000.

Visuotinis anglų kalbos išsiplėtimas pasaulyje, kalbininkų nuomone, pradėjo tikras „kalbų žudynes", nes daugelyje kraštų anglų kalba maišosi su vietine, sudarydama neatpažįstamą hibridą. Ateityje ta „hibridinė anglų kalba" sudarys daug tarpusavio susižinojimo problemų, nes daugiausia angliškų žodžių bei išsireiškimų ateina per kompiuterius ir televiziją. Jau ir šiuo metu anglų kalba laikoma tarptautine susižinojimo priemone, kurios vartosena vis dar plinta.

Tai nereiškia, kad anglų kalbos tarša sklinda po pasaulį, o ji pati nesikeičia. Pagal „Oxford English Dictionary" leidėjus, kasmet pridedama apie 3,000 naujų angliškų žodžių ir sąvokų. Daug jų taip pat yra kitų kalbų hibridai arba skoliniai.

Pasaulio kalbų „merdėjimas" sukelia dvigubą reakciją. Kalbininkai linkę ginti kiekvienos kalbos gyvybę ir švarumą, tvirtindami, kad pagrindinė kiekvieno asmens, kiekvienos tautos teisė yra išlaikyti savo kalbą bei kultūrą. Sunaikink kalbą, ilgainiui išnyks tautos tapatybė. Verslininkai ir politikai mano, kad kalbos suvienodinimas atneš žmonijai tik gerovę, palengvins tarpusavį bendravimą ir bendradarbiavimą. Kalbų suvienodėjimas yra natūralus reiškinys — jeigu ne anglų, tai kita kuri kalba būtų „paėmusi viršų".

Tačiau išmoktoji anglų kalba, kuria taip mėgaujasi visų žemynų gyventojai, nėra ta originalioji, galinti didžiuotis maždaug 650,000 žodžių žodynu. Žmonės išmoksta angliškai tik tiek, kad galėtų susišnekėti. Tikrojo kalbos pajautimo jie neturi, todėl ta kalba yra sausa, sumenkinta, be gyvybės.

O kaip su lietuvių kalba? Ar ji jau įrašyta į mirštančiųjų sąrašus? Deja, taip. Su svetimybių tarša, atrodo, jau seniai apsiprato Lietuvos žiniasklaida. Pradeda apsiprasti ir užsienio lietuviai, ypač tie, kurie daugiau pasimaišo tėvynėje. Dar neseniai sielojomės dėl kiekvieno barbarizmo savo ar Lietuvos laikraščiuose. Dabar jau mažai ką jaudina į straipsnius bei pokalbius įsibrovę tokie žodžiai, kaip limitas, reversas, klanas (!), bumas, stresas, transnacionalė, klerkas, stabilumas, dizainas, amplitudė, nacionalinis, asortimentas, komfortas, rentabilus, memorialas, publikacija, biznesmenas — ir šimtai kitų. Ką gi, reikia ir lietuviams skubėti, kad suspėtų prisidėti prie Babelio bokšto statybos... Savos kalbos praradimas juk yra modernaus pasaulio pažangos žymuo, tad Lietuva neturi „atsilikti".

KARININKAS LEMTIES SIAUTĖJIME

ATSIMINIMAI

Dim. mjr. JUOZAS KRAKAUSKAS

11

Plačiai atsidaro naujų „rūmų" vartai ir vergai įžygiuoja. Aplink aukšta tvora, o virš jos pridėtinė — spygliuotos vielos. Kampuose — bokšteliai su sąžiningu sargybiniu. Kada bokšteliuose sargyba keičiasi, girdėti raportas: „Perduodu fašistų, tėvynės išdavikų postą".

Šitame persiuntimo punkte išgirdom, kad yra keletas lietuvių, jų tarpe, vienas — Lietuvos karininkas. Įdomu. Suieškau. Sveikinu ir prisistatau. O jis man sako, kad aš kalbėčiau rusiškai, nes lietuviškai beveik pamiršęs.

Skaudu, bet tai tiesa. Pamatęs mano nusistebėjimą prašneko rusiškai: „Aš areštuotas 1940 metais. Mūsų buvo daug, bet visi išmirė iš bado ir nuo ligų. Pergyvenome dideles moralines ir fizines kančias. Su Lietuva jokio ryšio. Dabar irgi nėra su kuo lietuviškai kalbėti", baigė Lietuvos karininkas. Gaila, kad po 48 metų to vyro pavardės ir pulko, kuriame tarnavo, neprisimenu. Tai pirmųjų okupacijos dienų auka.

Po „karantino" į šį paskirstymo punktą atvažiavo gyvų „prekių" pirkliai. Komisijos tikrino, rinkosi. Komisijos mišrios, vyrai ir moterys. Išrengia iki Adomo kostiumo, pasirodai iš priekio, iš užpakalio, ir, jei sėdmenų raumenys dar stiprūs, skiria I kategorijai, o jei tarp sėdmenų raumenų gili duobė II, kitus — III kategorijai.

Kitų organų sveikata — širdies, skrandžio, — „gydytojams" nesvarbu. Jie jau gerai žinojo, kad badas skrandį išgydys.

Po šios atrankos, nežiūrint, kad apie tris savaites reikėjo kept gyvuliniuose vagonuose, o prieš tai 5 mėn. kalėjimuose, gavau I kategoriją. Man sekėsi — 1935 m. stodamas į PLP Karo mokyklą irgi buvau aukščiausioje kategorijoje. Bolševikai sveikatą nustatydavo tiksliai — kalinys dar pakelia kojas, rankas, pakels kastuvą, pjūklą ir t.t.

Toliau — mūsų kelionė į miško glūdumą. Iš pradžių sunkvežimiais, vėliau — pėstute. Paskutinė „ekskursija" sekėsi sunkiai, bet tikslą turėjome pasiekti. Mūsų lageris vadinosi „Požnia". Čia mus išmaudė, prieš tai balanos galu ant galvos užtepė skysto muilo, pakišo medinį puskibirį apysilčio vandens ir maudykis. Rytoj būsi sumuręs , sušilęs, bet vandens nebus nė lašelio. Pirties „viršininkė" ragina: „Greičiau, greičiau!".

Na, o kaip su mūsų rūbais, kitu turtu? Viskas atiduota į dezinfekacijos kamerą. „Dezinfikuoja" vagys — tai aišku, koks geresnių daiktų likimas.

Trumpai apie būstą: barakai pastatyti iš apskritų rąstų, kad nebūtų plyšių, tarp rastų — sluoksnis samanų, o jose milijonai ištroškusių žmogaus kraujo blakių. Jos išlenda tada, kaip ir čekistai, tardytojai — poilsio metu ir naktį puola savo aukas. Giniesi nuo tų parazitų. Akys limpa nuo nuovargio, poilsio nėra. Taip kiekvieną naktį.

Darbas miškuose — medžių pjovimas, kirtimas ir štabeliavimas (sukrovimas į krūvas). Labai stori kamienai paliekami, kur medis nugriuvo. Šiaurės ąžuolai būna aukšti ir stori. Tokius pjaudavom dvigubu pjūklu ir dviese. Lapuočių — mažai. Keista, bet tiesa, kad nupjovę šiaurės listvinicą — ąžuolą — dažnai jo viršūnėj, po žieve, rasdavome daug blakių.

Kiekvienam kaliniui reikėjo supjauti normą. Nesupjausi normos — gausi mažai duonos, o tai jau ne į sveikatą. O jei padarysi normą ar daugiau — gautas maistas (vadinamas „katilas") išeikvotos energijos neatsistatys. Kalinys kasdien silpnės ir, pagal Balį Sruogą („Dievų miške"), kalinys pasidarys klipata (savom jėgom negalės paeiti).

Tie, kurie vėjo blaškomi parpuola, savo jėgom neatsikelia. Jų į darbą nevaro, nes juos reikėtų nešti. Būna ir šiaip vargo, kai iš darbovietės (miško) 5-6 žmones jau reikia vesti. Kalinys pats vienas negali atgal grįžti, o sargybai būtina jį parvesti į lagerį.

Kalinys, miško kirtikas, eidamas į darbą, gauna vienarankį pjūklą ir, reikalui esant, kirvį. Pjūklas — medžiams pjauti, kirvis — šakoms genėti. Darbe nustatoma mirties zona (linija), už jos — mirtis. Buvo pora sunkių sužeidimų: krentančio medžio šaka mirtinai sužalojo galvą, kitam — mirtinai krūtinę. Abu lietuviai. Dažnai kalbėjo apie Lietuvą ir šeimą. Šioje taigoje jų kapelių niekas nesuras, kaip ir tūkstančių kitų.

Miško darbuose labai kankindavo mažytės muselės. Nuo jų apsisaugot „valdžia" duodavo pirštines ir ant galvos, veido — tinkliukus. Ši apranga dalinai gelbėdavo. Muselės tokios landžios ir skaudžiai geldavo, kad būdavo patinimų.

Iš mūsų etapo, kuriuos čia atvežė po pusmečio, beveik visi iškrito — klipatos. Mano sveikatos I kategorija irgi neatlaikė. Paskyrė į distrofikų („pasibaigusių") grupę. Kitiems dėl bado ir didelio vandens naudojimo pradėjo tinti kojos. Nestabdomas tinimas vyrus nuvarydavo į kapus.

Vasaros metu maisto papildomai parsinešdavom iš darbovietės — tai aukšta, storais lapais rusvai žydinti gėlė — „ivančai". Iš jos skardinėse virdavom sriubą. Aš stengiausi, kiek galint, mažiau vartoti vandens.

Turėjau ir turiu Dievo dovaną — nepaprastai atsparų ir sveiką organizmą. Lagery, kada kalinius „davaro", lagerio administracija gydytojui leidžia daugiau atleisti nuo darbo, kad jis dar toliau kentėtų ir bent lengviems darbams tiktų. Pirmos kategorijos vyrus, kurie jau „eina" prie liepto galo (perveda) skiria į geresnį poilsį. Ir tuo lagerio vadovai daug laimi — šitie „šaunuoliai" greit pasitaiso, vėl gauna I kategoriją ir — vėl prie sunkių darbų.

Į lagerį aš patekau 1945 m. gegužės pabaigoj. Tada su namiškiais niekas ir jokio ryšio neturėjom. Namiškiai tik po metų mus surado. Per tą laiką galėjome parašyti tik po vieną laišką. Rašėme ir ant beržo tošies (popieriaus nebuvo). O namiškiai ar gaudavo tokius laiškus? Neaišku. Vienas laiškas — metams.

Iš mano šeimos trys vyrai jau buvome „tenai" tik skirtingose vietose — Magadane, Šiaurės Urale ir Vorkutoj.

Pirmieji laiškai iš artimųjų, mums buvo didelė paguoda — sužinojome kas dar gyvas ir kas dar mus prisimins. Laiškai, o veliau siuntiniai — tai buvo didžiausia viltis sugrįžti į Lietuvą.

Lietuvoj bolševikai partizanus skandino kraujuje, o lageriuose kalinius marino badu. Dzūkijoj, po kautynių Kalniškės miške, kaip malda tyliai nuskambėjus daina: „Ko nutilo dainos mylimoj Dzūkijoj", nutilo, nes žemė paplūdo krauju... Kaip pasakojo mano žmona, mano uniforma ir išeiginė juosta teko vienam iš partizanų, tik ne stribui.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ TELKINIAI

CLEVELAND, OH

ATSISVEIKINSIM SU ONA MIKULSKIENE

Sekmadienį, gegužės 21 d., 11:30 val. ryto Clevelando birutietės rinksis į Lietuvių namus atsisveikinti su buvusia DLK Birutės d-jos valdybos nare, kanklių muzike ir mokytoja Ona Mikulskiene, gegužės 30 d. išvykstančia į Lietuvą nuolatiniam apsigyvenimui. Prie bendro pietų stalo birutietės kviečia buvusius Čiurlionio ansamblio narius, Clevelando šaulius, Onos Mikulskienės draugus, gimines ir pažįstamus.

Asmenys, norintieji prie išleistuvių prisidėti, prašomi skambinti: čiurlioniečiai — Violetai Leger, šauliai — Norai Čečienei, birutietės — Rimutei Nasvytienei.

INGRIDOS BUBLIENĖS VEIKLA

JAV LB Ekonominių ryšių tarybos gegužės 20-21 d. Čikagoje ruošiamoje konferencijoje, aptarimui komercinių ryšių su Lietuva, IB Comunications prezidentė Ingrida Bublienė praneš apie IB Comunications projektus Lietuvoje.

Gegužės 25 d. Ingrida Bublienė išskrenda į Lietuvą dalyvauti Tarptautiniame [illegible]ary suvažiavime Vilniuje. Suvažiavime Ingrida atstovaus Clevelando Rotary klubui.

„ŠVYTURYS" BAIGĖ MOKSLO METUS

Gegužės 13 d. lituanistinio ugdymo tęsinio „Švyturys" moksleiviai baigė savo mokslo metus ir paskutinį šeštadienį paskyrė Dievo Motinos parapijos puošimui — gėlių sodinimui. Daug svarbių darbų vyksta mūsų aplinkoje, ypač malonu, kai į darbus įsijungia jaunimas.

VIEŠI PETRAS MAŽELIS

Clevelande vieši iš Los Angeles atvykęs ilgametis Clevelando „Vaidilos" teatro meno vadovas ir režisierius Petras Maželis. Jis atvyko surinkti „Vaidilos" teatro veiklos medžiagą ir susitikti su buvusiais „Vaidilos" teatro nariais. Režisierius Petras Maželis šiuo metu vadovauja Los Angeles Dramos sambūriui, pastatė ten nemažai premjerų, gastroliavo Lietuvoje. Čikagoje, JAV LB Kultūros tarybos ruoštuose teatro festivaliuose yra laimėjęs išskirtines premijas — žymenis.

SLA 65-sis SEIMAS

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 65-asis seimas vyks Clevelande, š.m. rugsėjo 22-24 d.

Iškilminga vakarienė bus rugsėjo 23 d. Lietuvių namuose. Seimo rengimo komiteto pirmininkas yra Vytautas Jokūbaitis, SLA 14-tos kuopos pirmininkas.

T. G.

45-TOS ŽAIDYNĖS CLEVELANDE

45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto žaidynės vyks š.m. gegužės 19, 20 ir 21 d., Clevelande. Žaidynes vykdo Clevelando LSK „Žaibas". Programoje — vyrų A, vyrų B ir jaunių A (17-19 m.) krepšinis, vyrų ir moterų tinklinis, šachmatai ir kovinių šautuvų šaudymas.

Penktadienį, gegužės 19 d. vyks tik vyrų A ir B krepšinis Euclid High School, 711 222-nd St., Euclid, Ohio, nuo 6 iki 11 val. v.

Šeštadienį, gegužės 20 d., visų klasių krepšinis vyks Euclid High School, nuo 9 val. ryto iki 5 val.p.p.

Tinklinis vyks šeštadienį, nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., Richmond Heights High School, 447 Richmond Rd., Richmond Heights, Ohio. Visos tinklinio varžybos bus užbaigtos šeštadienį.

Sekmadienį, gegužės 21 d., krepšinio visų klasių varžybų tąsa ir užbaiga — Euclid High School nuo 9 ryto iki 5 val. p.p. Oficialus žaidynių aktas bus 3 val. p.p., prieš vyrų A klasės krepšinio finalą.

Šachmatų turnyras vyks šeštadienį ir sekmadienį, nuo 9:30 val. r., Dievo Motinos parapijoje. Kontaktas — Vytautas Nasvytis, 216-631-0210.

Šaudymo varžybos vyks šeštadienį, nuo 10 val. ryto, ORCO karinėje šaudykloje, Geneva, Ohio. Kontaktas — plk. Algirdas Garlauskas, 216-486-6987. Registruotis vietoje.

Žaidynių vakaras — šokiai vyks šeštadienį, 8 val.v., Clevelando Lietuvių namuose, 877 East 185-th St., Cleveland, Ohio, tel. 216-531-2131.

Pietūs žaidynėms paremti numatomi sekmadienį, nuo 11 val. ryto, Dievo Motinos parapijos svetainėje, 18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio, tel. 416-531-4263.

Lietuviškos pamaldos — sekmadienį, 10 val. r., Dievo Motinos bažnyčioje ir 10:30 val. r. — Šv. Jurgio bažnyčioje, 6527 Superior Ave., Cleveland, OH.

Pagal jau galutinės registracijos duomenis, dalyvauti numato 7 vyrų A, 9 vyrų B ir 6 jaunių A (17-19 m.) krepšinio, bei 4 vyrų ir 3 moterų tinklinio komandos.

Clevelando lietuviai kviečiami atsilankyti į žaidynių sportines varžybas bei kitus renginius ir prašomi žaidynių renginį paremti moraliniai ir materialiniai.

LSK „Žaibas"

HOT SPRINGS, ARK.

VIEŠNIA IŠ ALYTAUS

Danutė Remeikienė, Alytaus aukštesniosios technikos mokyklos direktoriaus pavaduotoja, visą mėnesį praleido Arkansas valstijoje, lankydama kolegijas ir universitetus. Ji atvyko remiama „Participant Training Program for Central and Eastern Europe", kuri yra finansuojama per U.S. Agency for International Development. Ta programa skiriama teikti apmokymą Centrinės ir Rytų Europos žmonėms, kurie vadovautų savo šalyse politinių, socialinių bei ekonominių pasikeitimų eigai.

Pagrindinė D. Remeikienės sustojimo vieta buvo Little Rock, prie University of Arkansas. Teko lankytis University of the Ozarks, Clarksville; Philander Smith College, Little Rock; Westark Community College, Fort Smith; Pulaski Technical Community College, North Little Rock ir vieną savaitgalį praleido Hot Springs, lankydama Garland County Community College. Hot Springs Danutę pasitiko Duane ir Peggy Vandenberg, „International Visitor Program" koordinatoriai. Su jais D. Remeikienė važiavo į Garland County Community College (G.C.C.C.). Ten mokyklos vadovybės — dr. Alan G. Hoffman ir dr. Tom Spencer — buvo supažindinta su mokymo metodais, švietimo programa ir lavinimo filosofija. Leila Newkirk, CPA, verslo departamento vedėja aprodė D. Remeikienei mokyklos aplinką ir klases, kur ji galėjo stebėti mokymo eigą.

D. Remeikienė lankymosi metu įgijo vakarietiškų mokslo bei administracinių žinių, kuriomis galės naudotis savo profesijoje. Ji turėjo progos pažinti amerikietiško gyvenimo būdą bei kultūrą, nes teko viešėti amerikiečių šeimose, kuriose buvo gražiai priimta. Po viešnagės pas Vandenbergus, Danutė savaitgalį praleido pas rašančiąją; pailsėjo po nuolatinės įtampos ir sakėsi pasijutusi lyg namie. Verbų sekmadienį dalyvavo lietuviškose pamaldose, sutiko daugiau lietuvių ir popietę praleido Rimos Jucienės, Angelės Kraučeliūnienės, Irenos Sirutienės ir S. Šmaižienės draugystėje. Balandžio 22 dieną Danutė Remeikienė iškeliavo atgal Lietuvon, išsigabendama ir pašventintąją verbą — palmę, tokią skirtingą nuo įprastos lietuviškosios. Linkime sėkmės šviečiant ir ruošiant gyvenimui Lietuvos jaunimą.

Salomėja Šmaižienė

„Dar kartą pavasarį" madų parodoje, surengtoje Clevelando vyr. skaučių „Židinio". Iš k.: rengėjų atstovė Ingrida Bublienė, „Anitos" krautuvės atstovė ir modeliuotojos — I. Puzikienė, D. Dundurienė, V. Žiedonienė, E. Pilipaitė ir kt.

Nuotr. **V. Bacevičiaus**

ST. LOUIS, MISSOURI

AMŽINOJON TĖVYNĖN IŠKELIAVO VINCAS GELAŽŪNAS

Senatvės ir ligų išvargintas, sulaukęs devyniasdešimt metų, gegužės mėnesio 11 dienos rytmečio valandomis šią žemę paliko kybartietis Vincas Gelažūnas.

Septyniasdešimt savo gyvenimo metų Vincas gyveno santuokoje su Brone Aleknavičiūte-Gelažūniene, taip pat iš Kybartų. Užaugino du sūnus — Vytautą ir Algirdą. Prieš penkiolika metų, nepalikęs atžalų mirė Algirdas, Vytautas liūdi savo tėvelio kartu su žmona, sūnumi ir dukrele.

Užkalbinta apie jų ilgą vedybinį gyvenimą, našlė Bronė besišypsodama prisimena, kad tuo metu Kybartuose dar nebuvo katalikiškos bažnyčios, kad juodu buvo sutuokti katalikiškai provoslavų cerkvėje. Pasak jos, Dievulis jų santuoką gausiai laimino.

Visą nepriklausomos Lietuvos gyvavimo laikotarpį Gelažūnai praleido Kybartuose. Vincas dirbo Lietuvos geležinkelių žinyboje buhalteriu — sąskaitininku. Sovietams okupavus Lietuvą, Vincą perkėlė toliau nuo pasienio, Radviliškin.

Gyvendamas St. Louis, Missouri Vincas dirbo Wabash geležinkelio sandėliuose, tik šį kartą-fizinį darbą. Kai 1967 metais sandėlys sudegė, Vincas kito darbo ir nebeieškojo, nutarė pradėti pensininko gyvenimą.

Nuo pat ankstyvos jaunystės Vincas mėgo sportą, visuomenines organizacijas, buvo uolus jų darbuotojas. Visi keturi Gelažūnų broliai, kurių vyriausias buvo Vincas, Kybartuose pasižymėjo kaip puikūs futbolininkai, drausmingi šauliai. Vienas brolis mirė Lietuvoje, du Vokietijoje, o vyriausiąjį priglaudė svetinga Amerikos žemė.

Ilgus metus Vincas buvo Susivienijimo Lietuvių Amerikoje St. Louis skyriaus sekretoriumi, priklausė Lietuvių Bendruomenei, buvo dosnus ir jautrus jos darbams.

Apylinkės lietuviai užjaučia Vinco šeimą jų netekties valandoje, o kartu ir patys tą netektį giliai išgyvena.

Zigmas Grybinas

Alytaus aukštesniosios technikos mokyklos direktoriaus pavaduotoja Danutė Remeikienė (kairėje) Garland County Community College, Hot Springs, Ark., kalbasi su tos kolegijos verslo departamento vedėja Leila Newkirk.

DON'T SPEND IT ALL - SAVE SOME AT
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
Chartered and Supervised by the United States Government
INSURED BY FDIC
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO, ILLINOIS 60608 PHONE (312) 847-7747
EQUAL HOUSING LENDER

midland federal
Savings and Loan Association
75 metus aptarnauja lietuvius
Indėliai iki $100,000.00
Apdrausti Federalinės valdžios
MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
(1-312) 925-7400
BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
(1-312) 254-4470
BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
(708) 598-9400
FSLIC
EQUAL HOUSING LENDER

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

OAK LAWN REALTY
6253 W. 95 St.
Oak Lawn, IL 60453
BALYS BUDRAITIS
Patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite:
BUDRAIČIUI
Bus. 708-499-7000 Res. 312-778-3971
Fax. 708-499-7006 Pager 312-308-0307

HOUSE FOR SALE
2 story stone/cedar in Orland Park on 1 wooded acre.
$350,000. Call 708-403-2499

Century 21 KMIECIK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.
DANUTĖ MAYER
284-1900
Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į **Danutę Mayer.** Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Įkainavimas veltui.

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit pas mus už apdraudą nuo ugnies, taip pat ir už automobilio draudimą.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

J K S CONSTRUCTION
„Shingle" stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. **R. Jankauskas, tel. 708-969-2658.**

Atlieku namų vidaus ir išorės remonto darbus. Skambinti **(708) 652-6825**

Moving—Kraustymas
Profesionalus patarnavimas prieinamomis kainomis, jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Kreiptis: **Gediminas: tel. 312-925-4331**

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS
- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- MLS kompiuteriųir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartmentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR RENT

Išnuomojamas 5 kamb. 2 mieg. apšildytas bt.; šaldytuvas, ir virimo plyta; 71 St. ir Washtenaw apyl. **$425 į mėn. + 1 mėn. „security dep" ir „lease".** Kreiptis į Almą: **312-476-8727.**

CAPE COD, HYANNIS
Išnuomojamas didelis butas vasarai; 3 mieg., virtuvė. Netoli jūros. **Kreiptis: 508-771-5050**

Išnuomojamas 2 mieg. butas, antrame aukšte, Marquette Pk. apyl. netoli vienuolyno. Su šiluma. Trys šimtai septyniasdešimt penki į mėn. **Tel. 312-925-8809.**

Union Pier, MI išnuomojama vasarvietė sezonui arba susitarus. **Tel. 312-254-4470** dieną, **708-485-3725** vakarais.

HELP WANTED

Restoranui „Neringa" reikalingi virtuvės darbininkai. Skambinti: **312-476-9026**

IEŠKO DARBO

Kvalifikuota slaugė ieško darbo. Gali gyventi kartu. Skambint vakare:
tel. 312-436-4987

U.S. Savings Bonds Make Great Gifts.

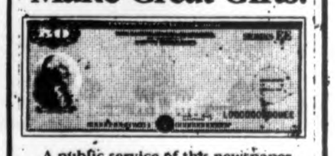

A public service of this newspaper

LITHUANIAN DIASPORA KONIGSBERG TO CHICAGO.

anglų kalba. Autorius **Antanas J. Van Reenan**

Knygoje nagrinėjama lietuvių tautiškumo kilmės ištakos, analizuojama ta ligi šiol negvildenta vertybių konfigūracija. Studijų dinamiškumo eigoje, skverbiamasi į diasporos mentalitetą, išryškinama Rytų Europos mintijimo variacijos, aiškinama. Kaip apsiginklavus sava ideologija, galima taikingai sugretinti savojo tautiškumo pagrindus su Amerikos tautiškumo principais.

Knyga pradedama 19-to amžiaus lietuvių tautiškumo supratimu-pajautimu. Dėmesio centre — lietuviai ateiviai. Apsiribojama Čikaga. Pirmoji banga (lietuviai ateiviai) (1867-914) — lietuviai, daugumoje ekonominiai emigrantai, savo noru palikę gimtąjį kraštą, daugumoje valstiečiai, menku išsilavinimu. Antroji banga (1948-1952) — be didesnių išimčių, profesionalai, išsimokslinę, atvykę ne savo noru ir įgiję D.P. (displaced persons) — vardą. Analizuojamas kultūrinis susidūrimas tarp abiejų minėtų bangų. Vaizduojama kaip Antroji banga perėmė Pirmosios bangos sukurtas institucijas ir kaip sukūrė naujas.

Knygą sudaro 330 psl., didelio formato. Išleido University Press of America, Inc., Lanham, New York and London. Kaina su persiuntimu **27 dol.** Illinois gyv. dar prideda **2 dol.** valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

Draugas
4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

„PAGALBOS LIETUVAI" KONFERENCIJA (III)

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Nuo 11:15 iki 1 val. p.p. konferencijos dalyviai pasiskirstė į 6 diskusinius būrelius ir atskirose Šv. Kazimiero vienuolyno patalpose diskutavo paramos Lietuvai klausimus. Medicininės paramos būrelio diskusijoms vadovavo Robert S. Boris, pagalbos vaikams ir šeimoms Daiva Veitaitė-Neidhardt, paramos studentams — dr. Arvydas Žygas, pagalbos našlaičiams — Jeanne Dorr, pagalbos invalidams — Apolonija Steponavičienė ir pagalbos seneliams — ses. Margarita Bareikaitė. Kiekviename būrelyje buvo per 10 dalyvių; gausesnis buvo medicininės paramos ir pagalbos našlaičiams būreliai.

Po pietų pirmasis kalbėjo kun. Antanas Saulaitis, SJ, tema „Darbo jėgų pritraukimas". Tėv. Saulaitis mėgsta originalų savo minčių perdavimo būdą, įjungiant aktyviai ir klausytojus. Šį kartą jis visiems išdalino lapą su 40 sakinių lietuvių ir anglų kalba, pavadintų „Savanoriška talka — tilto tiesimas" ir suskirstyta į 5 skyrius. Kun. Saulaitis paaiškino, kad šių sakinių-teiginių tikslas yra padėti surinkti ir suderinti nuotaikas. Jis pirmiausia prašė tuos sakinius perskaityti ir prie kiekvieno jų pridėti T(taip), arba N(ne). Visi dalyviai stengėsi stropiai atlikti šį uždavinį. Baigus pildyti, kun. Saulaitis sakė, kad jis aptarti yra iš jų parinkęs 19.

Pirmasis skyrius („savanoriška tarnyba") apima 10 sakinių-teiginių, išreiškiančių įvairias pažiūras. Pvz., Nr. 2 sakoma, kad „Savanoriška pagalba yra abipusis santykis ir ryšys". Savo aptarimuose kun. A. Saulaitis pabrėžia, kad mes dalindamies išmokstame iš kitų ir kiti mums padeda. Arba Nr. 4 teigiama, kad „Savanoriška tarnyba yra demokratinės santvarkos žymė, reikšmingesnė už laisvo balsavimo teisę." Ir čia kun. kun. Saulaitis aiškina, kad demokratija remiasi geraširidiška pagalba kitiems. Antrame skyriuje („Pobūdis") 8 sakiniais-teiginiais ryškinama, kokia turetų būti ta savanoriška tarnyba. Pvz., Nr. 11: „Humaniterinės pagalbos svarbiausias veiksnys yra asmeninis pavyzdys". Arba — Nr. 14: „Pagalba iš toli ir darbas pačioje Lietuvoje turi būti įdomus/smagus ir aiškiai suprantamai naudingas". Čia aiškinama, kad turi būti malonu ir naudinga dirbti, tada dirbančiųjų atsiras.

Trečiame skyriuje („Kultūros") yra 16 sakinių-teiginių, kalbančių apie įvairius kultūros aspektus. Pvz. Nr. 19: „JAV-se dėkingumas yra perdėta dorybė". Kun. Saulaitis aiškino, kad yra buvę ir yra kultūrų, kur ne visuomet tuoj sakoma ačiū, bet galvojama, kad taip reikejo padaryti. Dalis klausytojų nesutiko su šiuo teiginiu. Nr. 27: „Lietuvos padėtis esminiai skiriasi nuo kitų sovietų valdytų šalių". Kun. Saulaitis aiškino, kad 95% tų šalių turi panašią galvoseną, reikmes ir išgyvenimus. Ketvirtame skyriuje („Sovietinis palikimas") yra 7 sakiniai. Nr. 30: „Atskaitomybė už gautą paramą suprantama kaip kontrolė". Paaiškindamas kun. Saulaitis pridėjo, kad kontrolę reikia labai atsargiai daryti. Yra buvę atvejų, kad buvo atsisakyta paramos, nes galvojo, kad nori kontroliuoti. Penktame skyriuje („Tautiškumas") yra 6 sakiniai-teiginiai, liečią tautiškumo klausimus. Pvz.,Nr. 35: „Kokie Amerikos lietuviai bebūtų asmeniškai, visuomet suprantami kaip užsieniečiai". Arba Nr. 38: „Mūsų užsienio liet. jaunimas nešioja ypatingą meilę Lietuvai". Kun. Saulaitis davė keletą pavyzdžių, kur 3-čios ir net 5-os kartos lietuvių kilmės žmonės pasižymi ypatinga meile Lietuvai.

Šie sakinių pavyzdžiai rodo, kad klausytojai buvo įtraukti kritiškiau pažvelgti į esamą padėtį, susirašyti ir pagalvoti, ką ir kaip reikėtų daryti.

Antroji popietės paskaita turėjo būti „Ryšiai bendravimas su JAV valdžios instancijomis". Kalbėti apie tai turėjo US A.ID. (Agency for International Development) atstovas. Kadangi ši konferencija vyko šeštadienį, tai nei vienas atstovas nenorėjo savo laisvalaikio tam panaudoti. Gerai, kad, savo laisvalaikio nepagailėjus, atvyko iš Washington, D.C. Asta Banionytė, kuri yra gerai susipažinusi, su JAV teikiama pagalba užsieniui. Balansuojant valstybės biudžetą, bus sumažinama pagalba užsieniui, taigi ir Lietuvai.

A. Banionytė atsivežė jai US A.I.D. atsiųstą medžiagą, kuri vėliau J. Budrienės padauginta ir visiems konferencijos dalyviams išsiuntinėta. A. Banionytė supažindino su ta A.I.D. medžiaga.

Norint gauti US A.I.D. teikiamą pagalbą, reikia būti registruota, kaip nepelno siekianti, privati, savanoriška organizacija. Anketa yra 12 psl. ilgio. Prie jos reikia pridėti dar keletą dokumentų: įstatus, inkorporavimo dokumentą, patikrintą (audited) finansinę apyskaitą, metinį pranešimą ir IRS spec. formą ir t.t.

Į US A.I.D. pagalbai gauti kandidatų sąrašą įtraukimas trunka 4-5 sav. Kai jau organizacija įtraukta, ji gali pasidaryti „US Contractor" ir gali būti apmokama teikti pagalbą. Žinoma, galima prašyti ir pagalbos.

A. Banionytė paaiškino apie 3 programas: JAV lakūnai nuveža humanitarinę pagalbą į kraštą, į kurį jie skrenda (Lietuva yra tų kraštų skaičiuje). Čia irgi reikia atlikti įvairius formalumus. Pervežimo gali tekti laukti iki 5 mėn. Siuntos minimumas — 2,000 svarų (iki 100,000 svarų).

„Ocean Freight Reinbursement" programa. Siunčiant vaistus, reikia žiūrėti, kad jie nebūtų pasenę. Galimybė gauti pinigų persiuntimui yra kartą metuose. Šiemet ji bus liepos mėn. ir šiais metais įsijungti į tą programą jau yra per vėlu.

„Access property" programa. JAV valdžia turi sandėlius, kur laikoma JAV įstaigų naudotas inventorius. (Pvz., jei kur nors uždaroma kokia valdžios įstaiga, tai jos kilnojamas turtas suvežamas į tokius sandėlius). Organizacijos, kurios yra jau užregistruotos US A.I.D., gali tokiuose sandėliuose viską apžiūrėti ir prašyti, ko joms reikia. Bet organizacija pati turi užsimokėti už transportą. JAV tokius sandėlius turi ir Europoje.

Baigdama A. Banionytė sakė, kad Lietuvoje po kovo 25 d. įvykusių rinkimų, politinė situacija savivaldybėse yra pastovi. Ji siūlo bendrauti su savivaldybėmis ir gal pasirinkti remti kokią vieną savivaldybę kaip pavyzdinę. Reikia, kad žmonės patys Lietuvoje pradėtų valdžios prašyti, reikalauti. Gal vertėtų sukurti „Lobbying group" „Sveika Lietuva", nes Lietuvoje sveikatos reikalai valdžiai yra tik 6-je vietoje.

Diskusijų metu A. Banionytė atsakinėjo ir į klausimus apie politiką ir labdarą.

(Bus daugiau)

• **Jeigu „Draugas"** į namus, tai gali būti ramus.

Hamiltono „Gyvataras", vadovaujamas E. Tarvydienės, atliko Motinos dienos minėjimo programą Clevelande.

Nuotr. **Vl. Bacevičiaus**

LAIŠKAI

LIETUVOS AMBASADOS VAŠINGTONE SPAUDOS SKYRIAUS PAREIŠKIMAS

1994 m. lapkričio 25 d. „Dr. Gedmio Dubaičio" laiške „Draugo" redakcijai „Kolaborantų triumfas Lietuvoje" išdėstyti faktai neatitinka tikrovės. Ambasados patarėjas J. Paslauskas ir Užsienio reikalų ministerijos (URM) bendradarbis E. Borisovas nėra dirbę laiške nurodytose pareigose.

„Drauge" išspausdintos „Dr. Gedmio Dubaičio" užuominos į nelietuvišką Lietuvos URM pareigūno E. Borisovo pavardės kilmę yra nesuderinamos su elementariomis etikos taisyklėmis.

Remiantis oficialių Lietuvos įstaigų duomenimis pranešame, kad asmuo „Dr. Gedmis Dubaitis iš Vilniaus" mūsų šalies sostinėje ar Lietuvoje negyvena. Taigi, tokio asmens nėra. Todėl yra pagrindo manyti, kad „Draugo" redakcija, skelbdama anonimo prasimanytą informaciją, buvo suklaidinta.

Ambasada apgailestauja, kad „Draugo" dienraštyje buvo paskelbta tikrovės neatitinkanti informacija.

LIETUVOS ŽEMĖ

Lietuva Tėvyne mūsų, tu **didvyrių žeme!** Taip prasideda mūsų himno žodžiai. Čia nėra tuščiažodžiavimo, o gryna tiesa. Perverskime mūsų tautos istorijos puslapius — ten surašytos visos kovos už Lietuvos žemę. Kiek knygų prirašyta, dainų ir poezijos sukurta apie mūsų žemę! Lietuvos žemė — tai lietuvio siela. Nieko lietuvis taip nemylėjo ir nemyli, kaip savo žemės. Kiek vergovės metų iškentėta, kiek aukų sudėta ir vis Lietuva gyva. Tą gyvybę išlaiko meilė savo žemei. Nereikia daug žodžių patvirtinti tai tiesai, tai kiekvieno lietuvio širdies balsas.

Pasibaigus paskutinei rusų-komunistų okupacijai ir atkūrus nepriklausomybę, į jos konstituciją įrašyti šventi žodžiai: Lietuvos žemė priklauso tik lietuviams. Jos negalima parduoti svetimtaučiams. Paskutiniu laiku pasigirdo balsų valdžios pareigūnų tarpe, net prezidento pritarimu, kad reikia keisti tą konstitucijos straipsnį ir leisti pardavinėti Lietuvos žemę kitataučiams. Jeigu taip įvyktų, koks pasidarytų Lietuvos vaizdas? Ta teise pasinaudotų buvę mūsų okupantai. Prisipirkę Lietuvos žemės, pasidarytų Lietuvos savininkais. Pasidarytų Lietuvos okupantais legaliai, be mažiausio lietuvių pasipriešinimo.

Komunistai per penkiasdešimt vergijos metų, kalė į žmonių protus naują idėją — internacionalizmą. Esą tautinės valstybės jau atgyveno savo dienas. Kur nuvažiuosi, apsigyvensi, ten bus tavo tėvynė. Atrodo, kad ta tarptautiškumo idėja gyvena ir Lietuvos valdžios pareigūnai. O kaip dauguma lietuvių patriotų, ar pritars tiems „išminčiams"? Ar leis lietuvių krauju aplaistytą žemę trypti kitataučiams, o gal ir buvusiems Lietuvos okupantams?

Kiekviena valstybė privalo palaikyti tarpvalstybinius ryšius su kitomis draugiškomis valstybėmis. Reikalinga užmegzti diplomatinius ryšius, steigti konsulatus, ambasadas ar kitas svarbias tarptautines institucijas. Tam tikslui, išimties keliu, galima leisti įsigyti miestuose žemės sklypus, pastatus, Lietuvos Seimui leidus, dviem trečdaliais balsų nutarimu. Konstitucija turėtų likti nepakeista.

Komunistai visą Lietuvos žemę nusavino. Dabartinė valdžia privalo tą nutarimą panaikinti ir grąžinti buvusiems žemės savininkams. Kol žemė nebus grąžinta tikriesiems savininkams lietuviams, tol negalima kalbėti apie pardavimą svetimtaučiams. Daug ištremtų lietuvių dar negauna teisės sugrįžti į savo tėvynę, įsigyti prarastą nuosavybę, kai buvusių okupantų likučiai pilnai naudojasi jų nuosavybe.

Labai keistai skamba spaudoje pasisakymai, kad, girdi, nereikia Lietuvos kritikuoti, per trumpai ji dar gyveno laisvėje. Niekas nekritikuoja Lietuvos, tik pasisakoma prieš neleistinus valdžios pareigūnų elgesius, kurie yra kenksmingi Lietuvai ir jos žmonėms. Tokių dalykų tenka išgirsti oro bangomis ir spaudoje. Vieną klaidą daro Lietuvos gyventojai, kad neina balsuoti ir ginti savo reikalų. Nereikia nuleisti rankų, neatlikus savo svarbiausios pareigos. Tyla ne visada gera byla, nes — kaip pasiklosi, taip išmiegosi.

Juozas Plačas
Chicago, IL

KAS DARYTINA POLITIKAI PAKEISTI?

Dar vis neprarandu vilties, jog JAV lietuviškos išeivijos viešosios nuomonės formuotojai pagaliau išdrįs pabėgti iš „liberalizmo" plantacijos vergijos, kurioje daugelis neša lažą, ir taps nepriklausomais mąstytojais JAV politikos, ir per tai pasaulinės, Lietuvos likimą įtaigojančios, politikos srityse. Visa eilė net juodųjų intelektualų ir biznierių yra nusimetę „liberalinės" vergijos pančius. Metas tai padaryti ir daug JAV lietuvių.

Mūsų spaudoje skaitome daugybę straipsnių, puikiai ir tiksliai nusakančių bei išskaičiuojančių JAV politikos nelogiškumus, veidmainystes ir net nusikaltimus nuolaidžiaujant bei pataikaujant Maskvos barbarizmui. Su malonumu perskaičiau taiklų Danutės Bindokienės kertinį gegužės 4 d. „Drauge", „Sąjungininkas, kurio nėra". Ji vaizdžiai pristato šlykščią Vakarų niekšybę — užsimerkimą prieš Rusijos (Sovietijos?) nusikaltimus — karo pabaigos minėjimo iškilmių Maskvoje proga. Džiugina tai, kad šia opia proga daugelis išeivijos žurnalistų ir net veiksniai (JAV LB ir JBANC) išvydo JAV politiką pilname nuogume.

Tačiau viena — prieiti teisingos išvados, o kita — nutarti, kas mums darytina, kad JAV politika pasikeistų ir pasitaisytų Lietuvos ir pačios Amerikos naudai, ir pasiūlyti atitinkamas propagandos ir politines priemones. Veik trejetą dešimtmečių esu bandęs įtaigoti reikalingumą mums priešintis JAV valdovų (amerikiečių daugumos pažiūroms priešingai) vedamai prosovietinei politikai. Deja, atsidūriau į išeivijos politinių „rabinų" to klausimo tylų ignoravimą. Kai 1979 m. rugsėjo Nr. 76 (113) „Į laisvę" žurnalas spausdino mano „kontroversinį straipsnį „Keistina politinės veiklos kryptis", buvau pultas iš kairės („Akiračiuose") ir iš dešinės („Į laisvę"), neatremiant argumentų, o tik paniekinant tariamus šaltinius. Straipsnyje dokumentavau globalistų-internacionalistų klikos įtaką į JAV užsienio politiką.

Labai abejoju, kad amb. Alfonsas Eidintas būtų jau tapęs JAV konservatorium ar net „berčininku", kurie jau seniai įspėja apie globalizmo pavojų. Todėl nustebau užtikęs 1995.2.23 „Drauge" jo pareiškimą, jog manąs, kad „Lietuvoje, kartais ir tarp JAV lietuvių, nepakankamai įvertinamas JAV politikos **globališkumas**..." (Pabr. -V.B.) Gal kuris iš tų mūsų politikos „rabinų", kurie nekreipia dėmesio į išeivijos publicistų nurodymus į „Vieno pasaulio" kūrimo planus, atkreips dėmesį į dr. Eidinto netikėtą to klausimo priminimą. Berods jau seniai būtų metas sulaužyti „didžiosios" mūsų išeivijos politinės žurnalistikos „tabu" tuo klausimu.

Vilius Bražėnas
Bonita Springs, Florida

POLAIDOTUVINIS PATIKSLINIMAS

Perskaičius balandžio 4 d. „Draugo" laiškų skyriuje antraštę ir po ja tekstą „Kaltinimai ir pasiteisinimai", pasirašytą „Darbininko" vyr. redaktoriaus dr. Kornelijaus Bučmio, manau, kad įvyko „nesusišnekėjimas". Pasiteisinimą jis pradeda sakiniu: „Jono Lenktaičio vardu pasirašytame straipsnyje...", tuo mėgindamas skaitytoją suklaidinti ir įtikinti, kad rašinys yra rašytas ne mano, o kito asmens. Tą mintį pakartojęs du kartus, trečioje vietoje išveda, kad yra kažkokia „informatorių" grupė ir tada pereina aiškinti reikalus, apie kuriuos straipsnyje iš viso nebuvo rašyta.

Noriu pabrėžti, kad Kauno laikraščiuose mano — Jono Lenktaičio — korespondencijos buvo spausdinamos prieš 1927 metus, t.y. prieš redaktoriaus K. Bučmio gimimo metus.

Nieko nėra rašyta apie pasiaiškinime minimus „nesklandumus", „Darbininko tarnautojus", „abejojimus" ar „kaltinimus". Rašiau tik apie velionio kolegas, redakcijos komisijos narius, kurių priekyje yra vyr. redaktorius, ir kad nei vieno iš jų atsisveikinime su Leonardu Žitkevičiumi nebuvo. Stebėtina, kad vyr. redaktorius nežino, kaip laikraščiai telkia žinias. Patartina pasiskaityti balandžio 8 d. „Draugo" vedamąjį „Žiburys po puodu".

„Darbininkui" pradėjus piršti ir aktyviai skleisti tarybiniuose laikraščiuose anksčiau skaitytas mintis bei idėjas, ne „žemiškos" priežasties, kaip vyr. redaktorius rašo, bet lietuvio tremtinio tautinės sąmonės vedinas, prenumeratos neatnaujinau.

Salomėja Narkeliūnaitė ir Vitalis Žukauskas buvo ilgamečiai velionio L. Žitkevičiaus bendradarbiai ir draugai. Jie atėjo išreikšti paskutinę pagarbą. Tik jie patys gali pasakyti, ar atstovavo redakcinei komisijai, ar buvo individualūs šermenų lankytojai.

Užsimintos etikos reikalu nesiimu nei kalbėti, nei rašyti, nes nei Kanto, nei Harmano teorijų bei jų principų nestudijavau. Tačiau pakanka žvilgtelėti į praėjusių ir šių metų „Darbininko" balandžio 1 d. artimas datas ir išspausdintus, iš kitų laikraščių nuotraukų padarytus, paveikslų montažus ir paskaityti po jais parašytus tekstus, pajuokiančius JAV prezidentą... Vyr. redaktoriaus pasiūlymas skaitytojams pasisakyti apie laikraščio turinį ir kalbą yra labai girtinas reiškinys. Skaitytojai tikrai pasitarnautų lietuviškai skaitančiai visuomenei, pareiškę savo nuomonę ir atspėję žemiau pateikiamų žodžių, paimtų iš „Darbininko", reikšmę: devalvavimas, dempingas, eglemacija, grandas, displėjai, fintas, kotdžius, dopingas...

Jonas P. Lenktaitis
Fishkill, NY

KAS YRA „PARTIJOS TURTAS"?

Paskutiniuoju metu tiek Lietuvos Seime, tiek spaudoje plačiai diskutuojamas „partijos turtas", jo „plovimas", piktnaudojimas, bet neoficialiai spėliojama, kad „buvę" Lietuvos komunistų partijos nariai deda visas pastangas juo pasipelnyti, viešai vengdami daryti bet kokį, jiems nepalankų, sprendimą ar pravesti tyrimus pagal įstatymus bei teisėtvarką. Kyla konkretus klausimas: kas yra tas partijos turtas? Ar tai vertingos žemės sklypai, ar pastatai, ar kur nors slaptai laikoma užsieninė valiuta? Vis vien, kas tą turtą sudaro, jo moralinė reikšmė yra ta, kad tai Lietuvos nekaltų vaikų kraujo ir ašarų, skausmo ir praradimų dėka sukrauti lobiai, kuriais neturi teisės pasinaudoti tie, kurie juos sukrovė.

Logiškiausias ir teisingiausias sprendimas būtų tą turtą oficialiai surašyti, išaiškinti ir tuoj pat „nusavinti", kaip tai buvo daroma su teisėta laisvos Lietuvos piliečių nuosavybe, viską likviduoti varžytinių ar kitu būdu, ir gautas pajamas atiduoti valstybės iždui, kad būtų panaudotos labdaros ar švietimo tikslams, paskyrus griežtą, objektyvią komisiją tam darbui kontroliuoti. Aišku, inkriminuojanti medžiaga kaip ir dalis kompromituojančių archyvų, yra arba sunaikinta, arba slapstoma suinteresuotų asmenų rankose. Užsienio lietuvių teisininkai galėtų toje srityje talkininkauti, nors, žinoma, tokia talka dabartinei vyriausybei nebūtų priimtina, nes paaiškėtų buvusių aktyvių komunistų „machinacijos" ir gal baigtųsi kriminalinėmis bylomis. Tol, kol LDDP savo rankose laiko valstybės vairą, tokia procedūra vargiai bevyks, bet tauta privalo reikalauti to turto likvidavimo ir jo pozityvaus panaudojimo.

Buvusios komunistų partijos turtas priklauso tautai, ne pavieniams asmenims ar kuriai nors grupei. Jo likvidavimas būtų tik kukli kompensacija nuskriaustiesiems ir įnašas į skurdų respublikos iždą, nors nei nužudytų aukų iš kapo nebeprikeltų, nei sugriautų ar išardytų tėviškių neatstatytų. Bet moralinė komunistų siautėjimo ir teroro skola turi būti nors dalinai atlyginta.

Aurelija M. Balašaitienė
Richmond Heights, OH

• **1959 m. vasario 16 d.** po perversmo Fidel Castro tapo Kubos premjeru.

A.†A.

KĘSTUTIS ANTANAS MATULIONIS

Mirė 1995 m. gegužės mėn. 5 d., sulaukęs 62 metų.
Į Ameriką atvyko 1950 m. Gyveno Brunswick, Ohio.
Velionio palaikai buvo pašarvoti Carlson Funeral Home, Brunswick, Ohio, 1995 m. gegužės mėn. 7 d. Po šv. Mišių St. Ambrose bažnyčioje, Brunswick, Ohio, kurios parapijai priklausė, palaidotas 1995 m. gegužės mėn. 8 d., Resurrection kapinėse Valley City, Ohio.

Žmona Viola, broliai Vytautas ir Algirdas.

We Ship UPS 312-434-9766
Užsiimam maisto tiekimu (catering)
talman
delicatessen
Valgis Catering
Skaniausi lietuviški gaminiai
Geriausias spaudos rinkinys Čikagoje!
2624 West 69th Street, Chicago, IL 60629

LIETUVOS AIDAI
veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Penktadieniais 7:00 v.v. — 8:00 v.v.
1450 AM banga.
Adresas: 2624 W. 69 St.
Chicago, IL 60629
Tel. 219-696-2228/Tel. - Fax 219-696-7760

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Cepelinų pietūs – povelykinis pabendravimas Cicero, IL, vyks šį sekmadienį, gegužės 21 d., Šv. Antano parapijos salėje po 11 val. lietuviškų Mišių. Pietus ruošia Cicero apylinkės Lietuvių Bendruomenės valdyba sutelkti lėšų kultūriniams lietuviškiems reikalams. Bus ir „laimės" traukimas. Visi apylinkių lietuviai kviečiami.

Dėmesio „Šatrijos" korporacijos nariams! Buvę ateitininkų „Šatrijos" korporacijos nariai ar norintys atkurti jos veiklą čia bei Lietuvoje, kviečiami pranešti Audronei Užgirienei, tel. 708-433-5608.

Sol. Arvydas Markauskas, taip šauniai pasirodęs praėjusį sekmadienį Bizet „Perlų žvejų" operoje, giedos šv. Mišių metu šį sekmadienį, gegužės 21 d., 11 val.r., Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje Lemonte. Visuomenė nuoširdžiai kviečiama šiose Mišiose dalyvauti. Solistui vargonais akompanuos muz. Vytautas Viržonis.

Mokslo metų užbaigimo iškilmės Maironio lituanistinėje mokykloje, veikiančioje Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, bus šį šeštadienį, gegužės 20 d.

Balandžio 22 d. Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje Lemonte buvo pakrikštyta Sofija Eugenija Mockaitytė, o balandžio 29 d. – Tomas Julius Čyvas ir Svaja Monika Pakalniškytė.

Sekmadienį, gegužės 21 d., ateitininkų šeimos šventė ruošiama Ateitininkų namuose, Lemonte. Pradžia tuoj po 9 val. Mišių. Kviečiami ne vien ateitininkai, bet ir visa lietuviškoji visuomenė.

Dr. Audrius Plioplys, Chicago, IL, „Draugo" knygyne nusipirko brangių leidinių. Ačiū už apsilankymą ir parodytą dėmesį lietuviško meno knygom.

Dr. Maria Ramunas, Ottawa, Ont., Canada, apdovanojo „Draugo" laikraštį 100 dol. auka. Jo darbuotojams ji rašo: „Stiprybės ir sėkmės, akėjant lietuviškos dvasios dirvonus". Tie gražūs žodžiai rodo, kad mūsų dienraščio leidimo darbas vertinamas ir kituose kraštuose. Dėkojame už paramą ir linkėjimus.

Šv. Kryžiaus ligoninė kiekvieno mėnesio paskutinį ketvirtadienį ruošia vyresniesiems apylinkės gyventojams specialias programas sveikatos klausimais. Ketvirtadienį, gegužės 25 d., 5 val. p.p., renginio tema Yra apie klausos praradimą, kurį dažnai jaučia vyresnieji. Ausų ligų ir klausos specialistė dr. Teri Hall-Ferchau skaitys paskaitą apie klausos praradimo priežastis ir naujus būdus, dabar vartojamus medicinoje, kai žmogus pradeda prarasti klausą. Ji taip pat pademonstruos įvairius aparatėlius į ausis ir atsakys į klausimus apie jų naudojimą. Kartu su paskaita yra ir vaišės ligoninės restoranėlyje. Kaina – 5 dol. Daugiau informacijų galima gauti ir vietą rezervuoti, skambinant 312-471-7319 kiekvieną savaitės dieną tarp 8:30 val. r. ir 5:30 val. p.p. Programa vadinasi „Serving our Seniors".

JAV LB Socialinių reikalų taryba kviečia visus dalyvauti „Kaimo vaikai" vakaronėje, kuri įvyks penktadienį, gegužės 19 d., 7 val. vak. Jaunimo centro kavinėje. Šio „Valstiečių laikraščio" Labdaros fondo darbuotoja **Regina Švobienė** apibūdins dabartinį Lietuvos kaimą, jo žmones ir gyvenimą. Kviečiame visus dalyvauti.

Gegužės 20d., šeštadienį, Lietuvių dailės muziejuje, Lemonte, atidaroma iš 14 šalių dailininkų kūrinių paroda, pavadinta „Vydūnui 125 Ex Libris". Paroda tęsis iki birželio 10 d. Atidarymas 7:30 val. vak.

Keturi jaunieji tenorai iš Lietuvos, dainavę „Perlų žvejų" operoje. Iš kairės: Audrius Rubežius, Vaidas Vyšniauskas; stovi – Kęstutis Alčiauskis ir Edmundas Kuodis. Jie pasirodys šį sekmadienį, gegužės 21 d., 3 val. p.p., rengiamame koncerte Jaunimo centro didžiojoje salėje. Lietuvių opera visus kviečia atvykti ir pasiklausyti.

Nuotr. **Jono Tamulaičio**

x Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime jums nuoširdžiai patars ir patarnaus, duodami komiso nuolaidą, **Albinas Kurkulis, tel. 312-360-5530** arba jo sūnūs ir partneriai: **Andrius Kurkulis, tel. 312-360-5531 ir Paulius Kurkulis, 312-360-5627,** dirbą su **Oppenheimer & Co., Inc.** Chicagoje. Iš kitur skambinkite veltui: **tel. 1-800-621-2103.**

(sk)

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Dengiame ir taisome
visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

x Kviečiame į trijų parodų atidarymą: „Vydūnui 125—ex-libris", L. Surgailos „Niekieno žemė – Prūsų Lietuva", J. Mickevičius – skulptūros, **Liet. Dailės muziejuje, Lemonte, gegužės 20 d. iki birželio 11 d. Atidarymas gegužės 20 d., 7:30 v. v. - 9 v.v.**

(sk)

x TRANSPAK skyrius **Lemonte** praneša, kad šeštadieninei mokyklai užsidarius vasaros atostogoms, šeštadieniais įstaiga Lemonte bus uždaryta. Penktd. 3-7 v.v., sekmd. 8:30 v.r.-2 v. p.p. bus atidaryta, kaip visada. **Transpak tel. 312-436-7772; 708-257-0497.**

(sk)

KVIEČIAMA Į KONFERENCIJĄ

Į LB Ekonominių ryšių tarybos konferenciją, kuri rengiama gegužės 20-21 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL, kviečiami visi, kurie domisi Lietuvos verslu ir prekyba bei investicijų klausimais. Konferencijos tikslas – aptarti komercinius ryšius su Lietuva. Konferenciją globoja Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) centro valdyba.

Konferencijos išvakarėse, gegužės 19 d., penktadienį, 7 val. vak. didžiojoje salėje bus prelegentų ir svečių kuklus susitikimas. Konferencija prasidės gegužės 20 d., šeštadienį, 8:30 val. ryte. Po registracijos – pusryčiai Bočių menėje; 50 dol. registracijos mokestis padengs pusryčius ir šeštadienio pietus.

Konferencijoje numatyta ši programa: Albertas Kerelis, ALIAS centro valdybos pirmininkas, pasveikins visus susirinkusius, Algirdas Rimas – supažindins konferencijos dalyvius su Ekonominių ryšių tarybos veikla, JAV LB Krašto pirmininkė Regina Narušienė pasakys atidarymo žodį. Pirmąjį pranešimą apie Lietuvos prekybos ir investicijų padėtį bei politiką padarys Lietuvos Respublikos ambasados Washingtone ekonominių klausimų patarėjas Linas Orentas.

Algirdas Rimas, buvęs JAV ambasados Vilniuje ekonomikos reikalų vedėjas, kalbės tema: „JAV valdiškieji finansavimo šaltiniai JAV–Lietuvos prekybai ir investicijoms". Iš Washingtono Brewster Campbell paaiškins apie „Baltic-American Enterprise Fund" organizaciją.

Antanas Guoga, buvęs IESC direktorius Vilniuje, tarptautinės bankininkystės žinovas ir patarėjas, praneš apie privačių bankų paslaugas. Vito Valatkaitis-Val, „Inter-Atlantic Trade & Development Corp." prezidentas, kalbės apie privačių finansinių konsultantų paslaugas.

Per pietus, kurie bus apatinėje valgykloje, buvęs Lietuvos verslininkų sąjungos pirmininkas Juozas Šarkus padarys savo pranešimą. Po pietų advokatas Jonas Zerr nagrinės komercinės teisės būklę Lietuvoje. Vidmantas Rapšys, „Amber Services International" savininkas, praneš apie transporto pervežimo paslaugas.

Vytas Daugirdas, prezidentas „Am Saras, Inc." iš New Yorko, ir Drąsutis Gudelis, „Aras International", Melburne, FL., papasakos apie Amerikos lietuvių verslininkų patirtį Lietuvoje. O apie Amerikos lietuvių verslininkų projektus Lietuvoje pranešimus padarys: Romas Brickus, Euromedica prezidentas, Milton, MA; Ambrose Zatkus, ALID Corp., prezidentas, Los Angeles, CA; Ingrida Bublienė, prezidentė, IB Communications, Cleveland, OH; Leonas Maskaliūnas, ALBA Corp., Chicago, IL.

Po kiekvieno pranešimo bus diskusijos ir klausimai, o pabaigoje – pasiūlymai bei sumanymai. Konferencijos uždarymo žodį tars Ekonominių ryšių tarybos pirmininkas Algirdas Rimas.

Gegužės 21 d., sekmadienį, 11 val. r., Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje bus aukojamos šv. Mišios, o po jų didžiojoje salėje Darryl Johnson, buvęs JAV ambasadorius Vilniuje, skaitys paskaitą.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

• **„Katalikų pasaulis",** 1995, sausis. Leidžia „Katalikų pasaulio" leidykla prie Lietuvos Vyskupų Konferencijos, Pranciškonų 3-6, 2001 Vilnius; tel.: 222141, fax: 222122. Vyr. redaktorius – kun. Aušvydas Belickas.

Numeryje spausdinami Šv. Tėvo laiškas vaikams ir jo kalba, pasakyta 1994 m. gruodžio 2 d. Lietuvos prezidento Algirdo Brazausko audiencijos pas popiežių metu. Kun. J. Vailionis iškelia šeimos vaidmenį Biblijoje; apie Kretingos Šv. Antano kolegiją rašo I. Laimutytė; dr. A. Vasiliauskienė nušviečia kun. Antano Liuimos, SJ, gyvenimo ir veiklos kelią; spausdinami trumpi reportažai iš Lietuvos Bažnyčios gyvenimo; pateikiamas svarbesnių Katalikų Bažnyčios Lietuvoje ir pasaulyje įvykių (1994 m.) kalendorius.

• **„Naujasis židinys/Aidai".** 1995, kovas. Vyr. redaktorius – Petras Kimbrys. Leidžia „Aidų" leidykla. Adresas: Universiteto 4, 20001 Vilnius, Lietuva; tel.: 220311, fax: 222363.

Šiame numeryje: Kovo 11-tosios proga rašo Edvardas Gudavičius, Hugonas Viktoriškis rašo apie meditaciją, Alfredas Bumblauskas nagrinėja Zenono Ivinskio teorines novacijas, yra eilė straipsnių filosofinėmis, literatūros mokslo, religinėmis, kultūros temomis; pateikta naujai išleistų knygų apžvalga.

• **Juozas Polis.** „Malda Lietuvai". J. Polio autoriniai darbai. Vilnius. 1994 m. Teksto autorius A. Gaižutis. Dailininkas J. Galkus. Didelio formato, labai gražiai išleistas spalvotų šio žinomo fotografo nuotraukų rinkinys, daug dėmesio skiriant – kaip pavadinimas liudija – ir religinių temų vaizdams: popiežiaus Jono Pauliaus II kelionei į Lietuvą, bažnyčioms, iškilmėms, lydint popiežiaus žingsnius per Vilnių, Kauną, ypač Kryžių kalną. Tai puikus dovaninis leidinys baigiantiems mokyklas. Parašai ir paaiškinimai lietuvių, anglų ir vokiečių kalba, todėl tinka ir kitataučiams. Knyga gaunama „Drauge" (yra ribotas kiekis). Kaina 14 dol., su persiuntimu 17.50.

x A.a. Michael Paulionio atminimą pagerbdami Lietuvos našlaičiams aukoja Mary A. Peterson iš Phoenix AZ **$100,** Gary and Betsy Long **$75,** ir Beth G. Brockwell **$10.** Lietuvos našlaičių vardu reiškiame užuojautą velionio artimiesiems ir dėkojame auktojams. **„Lietuvos Našlaičių Globos" komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.**

(sk)

x A. a. Gražinos Daunienės šviesų atminimą pagerbdami, Lietuvos našlaičiams aukoja **Jūratė ir Albertas Šukiai $25** ir **St. Petersburg, FL BALF'o** skyriaus valdyba **$25.** Lietuvos našlaičių vardu reiškiame užuojautą velionės giminėms ir dėkojame aukotojams. **„Lietuvos Našlaičių Globos" komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.**

(sk)

x A. a. dr. Adolfo Baltrukėno prisiminimą pagerbdami, Lietuvos našlaičiams aukoja: Bill ir Sally Gruver **$20,** Gwendolyn Wewer, John and Mary C. Mylander **$45,** ir Corinne D. Peterson **$25.** Našlaičių vardu reiškiame užuojautą velionio giminėms ir dėkojame aukotojams. **„Lietuvos Našlaičių Globos" komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.**

(sk)

Vyresniųjų lietuvių centro „turistės" susidomėjusios programa „Gangstertown" teatre.

Nuotr. **A. Malinausko**

• **Dalia Noreikaitė-Kučėnas.** „Žemaitė Amerikoje". Chicago, Illinois, 1994 m. Išleista Lietuvių fondo lėšomis, techninis redaktorius Arvydas Tamulis, spaudė Mykolo Morkūno spaustuvė Čikagoje. Tai D. Kučėnienės disertacinis darbas, siekiant doktorato. Knyga gražiai išleista, kietais viršeliais, 168 psl., su išsamia bibliografija, vardynu ir įdomiu priedu, kuriame pateikiami keturi nespausdinti Žemaitės laiškai (pridedamos ir jų faksimilės). Turinys suskirstytas į penkias dalis: Dulkėse pradžia – Dulkėse pabaiga; Kodėl ji važiavo į Ameriką; Moterų veikloje; Politikų raistas; Kūrybinis palikimas Amerikoje.

Nėra abejonės, kad ši knyga labai praturtina lietuvių literatūros istoriją ir paryškina Žemaitės asmens iki šiol mažai žinomus bruožus. „Žemaitė Amerikoje" gaunama ir „Draugo" knygyne.

IŠ ARTI IR TOLI

LIETUVIŲ LAIMĖJIMAS TEXAS VALSTIJOJE

Texas DeWitt apskrities Istorikų komisija paskelbė, kad š.m. birželio 3 d. bus dedikuota speciali lenta lietuvių imigracijai į šią apskritį paminėti. Tai nemažas lietuvių laimėjimas Texas valstijoje, o jo istorija yra tokia.

Patsy Dearman-Hand, George Lundschen iš Ackmenischken, įsikūrusio 1852 m. Indianoloje, prie Meksikos įlankos, penktosios kartos palikuonė, visuomet save laikė vokiečių kilmės, kol iš močiutės nesužinojo, kad tos močiutės tėvas kalbėjęs lietuviškai.

Patsy Hand, ieškodama savo praeities šaknų, surado lietuvių išeivijos ir Texas kultūrinių bei istorinių institutų nepastebėtą, visiškai užmirštą faktą, kad XIX a. viduryje grupė ūkininkų iš Mažosios Lietuvos įsikūrė pietinėje Texas valstijos dalyje. Savivaldybių ir bažnyčių registruose, apleistose, senose kapinėse, archyvuose ji surado daugiau kaip 70 asmenų, kurių pavardės buvo— Stanchos, Jonischkies, Gelszus, Waitschies ir pan. Tie žmonės esą atvykę iš Rupkalwen, Schakuhnene, Schillenkinken, Osznuggaren...

Dvidešimt penkerius metus trukęs savo šeimos praeities ieškojimas galbūt ir būtų likęs tik vienos moters asmeniškas reikalas, jei ne susidėjusios aplinkybės: Lietuvos laisvėjimas, Sąjūdis, mėginimas atsikratyti Sovietų Sąjungos okupacijos. Pasigėrėjimą keliantis lietuvių didvyriškumas, nuskambėjęs per visą pasaulį ir parodęs Lietuvą naujoje šviesoje, o taip pat valstijoje atsiradusi veikli lietuvių grupė – „Lithuanians in Texas", paskatino Patsy Hand savo surinktus dokumentus pristatyti Texas Istorikų draugijai, o taip pat lietuvių archyvams. Jos pastangų dėka lietuviai atgavo savo vietą Texas valstijos istorijoje, o Amerikos lietuvių istorija praturtėjo dar vienu spalvingu puslapiu.

„Lithuanians in Texas" iš San Antonio ir Houston Lietuvių Bendruomenė džiaugiasi šiuo pripažinimu ir ruošiasi istorinės lentos dedikaciją iškilmingai švęsti. Lietuviai visoje plačioje Texas valstijoje tuo pasiektu laimėjimu džiaugiasi kartu su Patsy Hand.

RELIGINIO KONKURSO KOMISIJA

Šiais metais skelbiamo religinio konkurso komisiją sudaro: kun. R. Krasauskas, dr. Mirga Girniuvienė, ses. Onutė Mikailaitė, Eligijus Sužiedėlis ir ses. M. Bernadeta Matukaitė. Apie konkursą buvo rašyta anksčiau, tad primename, kad medžiagą reikia atsiųsti iki š.m. rugpjūčio 1 d. šiuo adresu: Sisters of the Immaculate Conception, 600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260.

STAŽUOJASI LIETUVIAI KARIAI

Kpt. Kęstutis Kuršelis, Lietuvos Krašto apsaugos puskarininkių mokyklos lektorius Kaune, ir vyr. lt. Viktoras Krasovinas, generalinio štabo kariuomenės karininkas, atvyko į Torontą, pakviesti Kanados kariuomenės vadovybės Camp Borden stovykloje pramokti anglų kalbos. Kursai tęsis iki liepos 3 d. Gražiomis Lietuvos kariuomenės uniformomis apsivilkę, abu kariškiai dalyvavo pamaldose Prisikėlimo lietuvių parapijos bažnyčioje, Toronte.

MARGUČIŲ MARGINIMO PAMOKA

Š.m. balandžio 2 dieną Madison, WI, lietuviai suruošė lietuviškų velykaičių marginimo pamoką. (Kaip žinome, Madison ir Vilnius yra susirišęs „seserystės" ryšiais.) Pamokoje dalyvavo 50 Madison lietuvių ir vietinių gyventojų. Popietės programą paruošė Nijolė Gaučienė, margučių raižymą pravedė Gailutė Palionienė, o Daina Penkiūnaitė mokė marginti vašku.

Pažymėtina, kad birželio 18 d. Madison „Žaibo" tautinių šokių grupė ruošia suneštinę gegužinę Baraboo miesto parke. Kviečiami visi Wisconsino ir kitų vietovių lietuviai pasišokti, padainuoti, pabendrauti.

NAUJAS DIAKONAS

Julius Linas Sasnauskas, OFM, atliekąs noviciatą pas Toronto pranciškonus, buvo vysk. Pauliaus Baltakio, OFM, įšventintas diakonu. Birželio 3 d. jis priims kunigo šventimus. Diakonas Julius Sasnauskas yra atvykęs iš Vilniaus. Sovietų okupacijos laikais buvo aktyvus antikomunistinis veikėjas (apie jo veiklą dažnai rašyta „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikose") ir už tai teko paragauti sibirinio gyvenimo net penkerius metus.

PRISTATOMA VERTINGA KNYGA

Lietuvos ambasadoje Vašingtone šiandien, gegužės 19 dieną, pristatoma nauja Alfred E. Senn, Ph. D. knyga „Gorbačiovo nesėkmė Lietuvoje" (Gorbachev's Failure in Lithuania). Knygoje aptariami 1988-1991 metų politiniai įvykiai trijose sostinėse – Vilniuje, Maskvoje ir Vašingtone bei taikus, neprievartinis pasipriešinimas, kurį naudodami lietuviai atstatė nepriklausomą valstybę.

Po knygos sutiktuvių įvyks atvira diskusija tema „Visuomenė Vidurio Europoje: nuo komunizmo – į demokratiją". Jos metu kalbės žymus JAV politologas Paul Goble, universiteto profesorius A. Senn, ambasadorius dr. Alfonsas Eidintas ir pirmasis sekretorius dr. Vytautas Žalys.

Spaudos skyrius

Madison, WI, lietuviai š.m. balandžio 2 d. suruošė margučių marginimo pamoką. Čia matome „mokytojų" grupelę (iš kairės): Gailutė Palionienė, Daina Penkiūnaitė ir Nijolė Gaučienė.